

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

- 1 Kaksi toimintakertomusta
- 2 Kaksi uutta suurtehekattilaa
- 8 Pysyvä suojeluvälinenäyttely
- 9 Hyviä aloitteita
- 10 Tehokasta metsäntutkimusta Nynäsin tilan metsissä
- 16 Avaruusmatkailija ja aika
- 18 Lukukinkerit Juantehtaalla
- 21 Eino Leinon kalossit
- 22 Yhtymän hiihtomestaruuskilpailut
- 24 Kaksi kerrostaloa harjassaan
- 25 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 26 Merkkipäiviä
- 31 Manan majoille
- 32 Juho Suominen: 'Humpailusta' ja vähän muustakin

Toimituksen tuolilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHTE: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.

Kymintehtaan höyrykeskuksen uusi osa on viimeisen laajennuksen jälkeen näin edustavan näköinen. Tummempi osa on uusi kattilahuone ja sen edessä tiilistä rakennettu turpiiniasema.

Kuusankosken tehtaiden laajennusohjelmaan on kuulunut myös höyryn tuotannon huomattava lisääminen. Sekä Kymintehtaalle että Voikkaalle on hankittu uusi suurtehekattila, jotka valmistuivat viime vuoden kuluessa ja otettiin välittömästi käyttöön. Kymintehtaan uusi Steinmüller-kattila on yhtiömme suurin.

Edistysaskelta Kuusankosken tehtaiden työturvallisuustoiminnassa merkitsee pysyvän suojeluvälinenäyttelyn järjestäminen turvallisuuksien toimistoon. Tämä uusi palvelumuoto tulee varmaan jatkuvasti edistämään ja tehostamaan henkilökohtaisten suojeluvälineiden käyttöä.

Kuusankosken tehtailla tehtiin viime vuonna 29 aloitetta. Voikkaalla oli aloitetoiminta vilkkaampaa kuin Kymintehtaalla.

Valtion metsäntutkimuslaitoksen ja yhtiömme välillä on tehty sopimus, jolla yhtiö myöntää metsäntutkimuslaitokselle oikeuden korvauksetta suorittaa metsäntutkimusta omistamallaan Nynäsin ti-

lalla Heinolan läheisyydessä yhtiön suorittaessa kaikki kenttätöistä aiheutuvat kustannukset. Nynäsin metsissä on yhtiö ja kauan aikaa harjoittanut koe- ja tutkimustoimintaa, joka nyt tulee entisestään vielä tehostumaan.

Högforsin Tehtaan Teknillisessä Kerhossa on fil.tohtori Reino Tuokko käynyt esitelmöimässä avaruusmatkailuun liittyvistä monimutkaisista probleemeista. Kerho jatkaa entiseen tapaan varsin vireästi toimintaansa kokoontumalla talvikautena kerran viikossa yhteiseen kerhoiltaansa.

Juankoskella pidetään lukukinkereitä vielä perinteelliseen tapaan. Tänä keväänä oli tehtaan vuoro vastata kinkertalon velvollisuuksista ja kinkerit pidettiin tehtaan paikallispäällikön Lasse Timgrenin kodissa.

Yhtiön hiihtomestaruuskisat pidettiin Vierumäen ihanteellisessa hiihtomaastossa. Henkilökohtainen ja joukkue-mestaruus meni ylivoimaisesti Voikkaalle. Yhtymän hiihtomestariksi tuli Mauno Arkko.

Kaksi toiminta- kertomusta

Kuusankosken tehtaiden työturvallisuustoimintaa selostavassa katsauksessa viime vuodelta esiintyvät tilastot edukseen vertailtaessa niitä edellisten vuosien numeroihin. Tapaturmia oli sattunut 302 vähemmän kuin edellisenä vuonna ja tapaturmien lukumäärä sataa työntekijää kohti oli alhaisempi kuin koskaan aikaisemmin vuodesta 1946 lähtien, jolloin vastaavia tilastoja alettiin tehdä. Toinen tärkeä suhdeluku tapaturmatilastoissa on tapaturmien vaikeusastetta osoittava. Se esitetään tapaturmien aiheuttamien sairauspäivien lukumääränä sataa työntekijää kohti. Ainoastaan kahdena vuotena aikaisemmin tämä suhdeluku on ollut viime vuotista alhaisempi. Mainittakoon, että työmatkatapaturmat, joiden osuus tapaturmien luvusta viime vuonna oli hieman yli kymmenesosa, vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna yli kolmanneksella.

Tuskin voimme vapautua käsityksestä, että tapaturmatilastossa näyttelee tärkeätä osaa kansanomaisesti sanottuna hyvä tai huono tuuri, lukemattomat ennakolta arvaamattomat tekijät, joita ei parhaalla tahdollakaan voida kaikkia eliminoida. Mutta varmaan on täysin perusteltua lukea viime vuoden hyvä tulos myös tehokkaan turvallisuustoiminnan ansioksi. Tätä sosiaalista toimintaa suorittavalla organisaatiolla on jo sinänsä varsin kunnioitettavat mittasuhteet. Kuusankosken tehtailla — siihen luettuna, Verla, Haukasuo ja Kouvolan kirjapaino — on 21 turvallisuustoimikuntaa ja niissä yhteensä 218 jäsentä. Nämä pitivät vuoden aikana 76 kokousta, joissa käsiteltiin 599 työturvallisuusasiaa ja -aloitetta. Työturvallisuuskysymykset joutuvat monipuolisen tarkastelun kohteiksi ja toimikuntien kokoonpano takaa sen, että asioita katsellaan joka 'kantilta', niin insinöörien, mestarien kuin työntekijöiden näkökulmasta.

Ei liene myöskään liian optimistista väittää, että yhä useammat ovat alkaneet suhtautua aktiivisesti turvallisuustoimintaan. Määrätietoisella valistustyöllä, oikeahenkisellä propagandalla ja toimikuntien jäsenten sekä monien muiden yhtiöläisten valistuneen asenteen ansiosta työturvallisuushenki on saatu juurtumaan yhä useamman yhtiöläisen mieleen. Ilman tällaista omakohtaista vastuuntuntoa ei voitaisi päästä esimerkiksi sellaiseen hämmästyttävään tulokseen, että tehdasosasto kokonaisen vuoden selviää ilman vähäisintäkään työtapaturmaa. Myös ne toimenpiteet, mitä osastojen taholta oma-aloitteisesti on tehty esimerkiksi liikennekulttuurin kohentamiseksi, on kiitoksella mainittava.

Päätehtaittemme avustuskassan tilastot sensijaan osoittavat päinvastaista kehitystä. Vuoden alijäämä oli lähes 11 milj. vmk. Kun edellinen vuosikin oli tappiollinen, täytyi jo viime vuoden aikana tehdä päätös jäsenmaksun korottamisesta 1,5 %:sta 1,75 %:iin ja ministeriölle on jätetty tänä vuonna jo uusi anomus jäsenmaksun korottamisesta 2 %:iin.

Syy kassan menopuolen kasvuun johtui ennen kaikkea erittäin huonosta sairaustilanteesta. Influenssaa esiintyi pitkälle kevääseen ja kylmä sekä sateinen kesä aiheutti syyspuolella tautisuutta. Kertomuksessa kiinnitetään huomiota myös selkäsairauksien runsauteen, joita oli sairaustapauksista lähes 10 % ja joiden osalle sairauspäivistä koituikin yli 13 %. Toivottavasti selän kuntouttamishjelma riipuntavälineiden ja yksinkertaisten liikesarjojen avulla tuo parannusta selkäsairauksien tilanteeseen.

Jäsenmaksukorotuksen lisäksi kassan kokous on tehnyt sääntöihin eräitä muita muutoksia. Koska on todettu eräiden kassan jäsenten käyvän samana päivänä usean lääkärin luona, josta kassalle aiheutuu moninkertaiset lääkäri- ja lääkekulut, on toisen lääkärin puoleen kääntyminen sairaskassan potilaan ominaisuudessa sääntömuutoksen mukaan mahdollista vain siihen saakka potilasta hoitaneen lääkärin suosituksen perusteella.

Kymmenehtaan höyrykeskuksen kolme savupiippua

Kaksi uutta suurtehokattilaa

Kuusankosken tehtaiden viime vuosien laajennusohjelmaan on kuullut myös höyryn tuotannon huomattava lisääminen. Sekä Kymmenehtaalte että Voikkaalle on hankittu uusi suurtehokattila, jotka valmistuivat viime vuoden kuluessa ja otettiin välittömästi käyttöön.

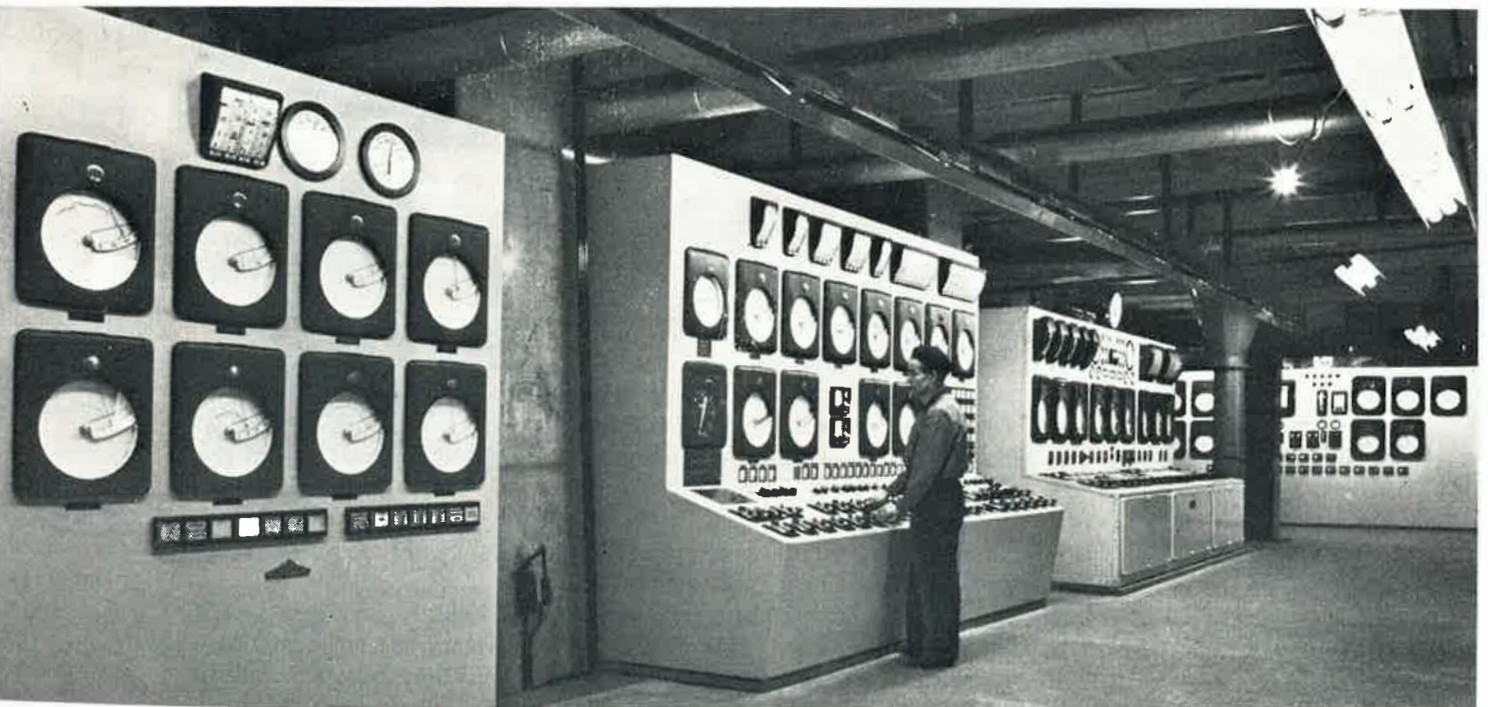
Höyryvoimalaitosten laajentaminen ei johtunut yksinomaan tehtaiden tuotantokyvyn kasvusta ja siten lisääntyneestä höyryn tarpeesta. Vanhojen kuluneiden kattiloiden rinnalle on määrääjain muutenkin hankittava uusia kattiloita, mutta samalla niiden avulla on parannettu huomattavassa määrin myös tehtaittemme voimataloutta. Nytemmin ollaankin entistä paremmin varustauduttu peittämään vesivoiman saannissa esiintyvät ajoittaiset laskukaudet. Niin ikään suurten jätemäärien polttaminen höyrykeskuksissa ja muuttaminen lämpöenergiaksi on voitu varmistaa. Sulfiittiselluloosan jäteliemen polttaminen Kymmenehtaan höyrykeskuksessa voi tapahtua molemmissa suurissa kattiloissa ja Voikkaan uusi kattila on varustettu porrasarinalla

kuorien ja muiden puunjätteidien polttamista varten. Vanha puukäyttöinen ns. Hallan kattila ei pystyisikään nykyisistä määristä selviytymään puun kuorinnan siirryttyä metsästä tehtaalla tapahtuvaksi. Koska uusien kattiloiden suunnittelussa on käytetty hyväksi höyryalan viimeisimpiä saavutuksia, on myös päästy entistä parempiin hyötysuhteisiin. Tämän takia tehtaittemme höyryntuotannosta vastaavatkin nyt ensi sijassa uudet kattilat toisten kattiloiden toimiessa täydentäjinä ja varakattiloina, kertoi höyryosaston teknillinen johtaja B. Zimmermann.

Kymmenehtaan uusi kattila yhtiömme suurin

Kymmenehtaan höyrykeskuksen uusi kattila — järjestyksessä kuudes — sijoitettiin v. 1956 valmistuneen kattila n:o 5:n viereen. Vaikka uusi kattila on naapuriaan tehol-

Päälämmittäjä Soini Jäppinen uuden kattilan ohjauspulpetin ääressä. Kummankin suurtehokattilan ohjaus ja valvonta on keskitetty yhteiseen ohjaamoon.

taan huomattavasti suurempi, mah-
tui se samansuuruiseen ulkokuo-
reen. Kuitenkin eräitä laitteita oli
sijoitettava uuden kattilahuoneen
katolle, joten tämän takia uusi osa
vaikuttaa toiseen puoliskoon verrat-
tuna päättään pitemmältä, vaikka
räystäslista onkin täsmälleen samal-
la korkeudella. Lisäksi uuden osan
kupeessa päävaraston puoleisella si-
vulla on tiilinen lisärakennus, jossa
sijaitsevat Stal-turpiini sekä höyry-
keskuksen sosiaalitilat ja polttoaine-
laboratorio. Tässä laboratorioissa
suoritetaan koko yhtiön polttoaine-
analyysit.

Uusi kattila muistuttaa siinä mää-
rin vieruskattilaansa, että niitä voi-
daan täydellä syyllä pitää sukulais-
kattiloina. Tietenkin uusi kattila on
parannettu painos vanhasta. Vii-
meksi mainittu oli valmistuessaan
tavallaan uranuurtaja, sillä niin laa-
jassa mitassa ei sulfiittiselluloosan
jätelientä vielä muualla silloin pol-
tettu. Uusi kattila on polttoainei-
siin nähden yhtä moniruokainen
kuin naapurikattila. Jäteliemen li-
säksi käytetään hiilipölyä, poltto-
öljyä ja polttoturvetta. Täten ensim-
mäisestä suurteho-kattilasta on saatu
arvokkaita kokemuksia, joista on
ollut hyötyä sekä kattilan toimitta-
jalle että tilaajalle. Kaiken lisäksi
kumpikin kattila on saksalaisen
Steinmüllerin toimittama, joten kat-
tiloiden sukulaisuus on sitäkin il-
meisempi.

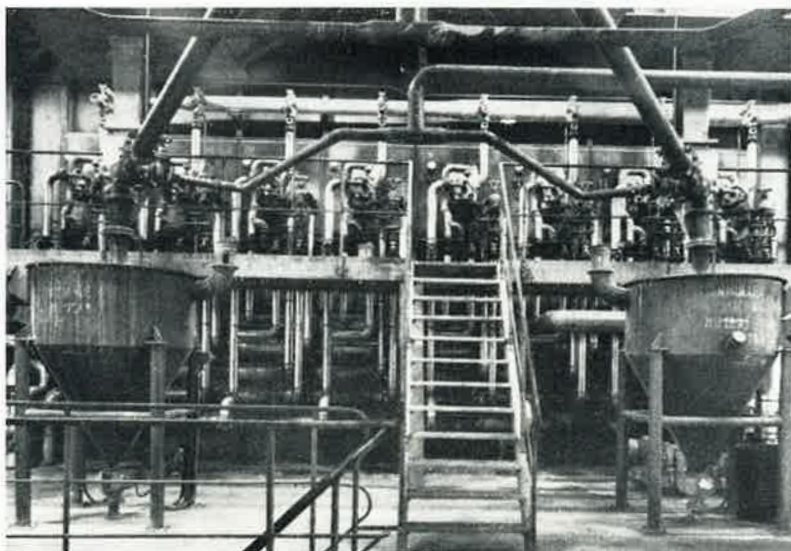
Kattila tulee toimeen millä ta-
hansa mainituista neljästä polttoai-
neesta, mutta täyttä tehoa ei silloin
saada; ei myöskään silloin, kun käy-
tetään kahta 'märkää' polttoainetta,
nimittäin jätelientä ja turvetta. Sen
sijaan kaikki muut kahden ja kol-
men polttoaineen yhdistelmät sekä
kaikki neljä polttoainetta yhdessä
kykenevät antamaan täyden tehon.

Normaalkuormituksella kattila
kehittää tunnissa 128 tonnia, maksi-
mitehon ollessa 160 tonnia ja hui-
pun 170 tonnia. Paine on 129 kp/cm²

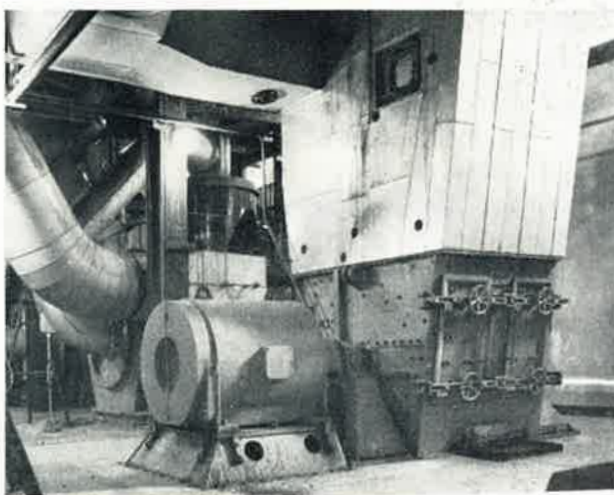
Kattilan koeajo
käynnissä. Ohjaus-
pulpetin ääressä
Steinmüllerin koe-
insinööri Reinhard
Bruchhaus ja hänen
takanaan höyry-
osaston teknillinen
johtaja B. Zimmer-
mann, dipl.ins.
Antti Hakala ja
mittariteknikko
Urpo Niinimäki,
taustalla vuoro-
mestari Harald
Hollfast.

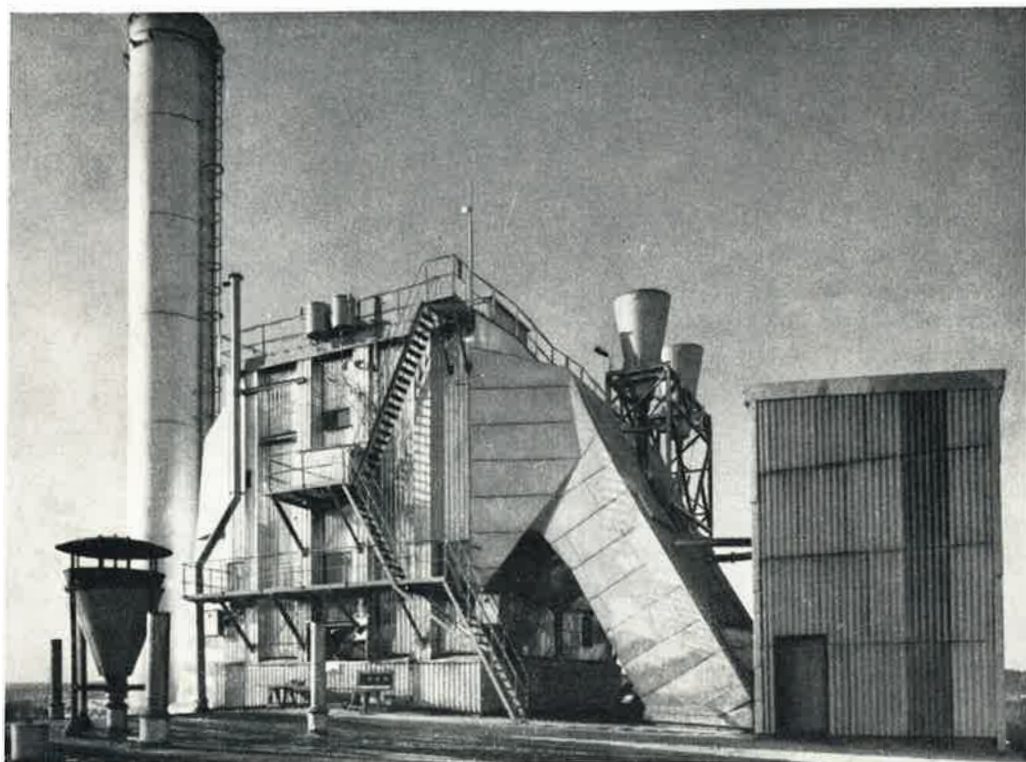

Uuden kattilan
jäteliemipolttimet.
Etualalla kuula-
nuohouslaitteiden
suppilot.

Uuden kattilan
hiilimylly, joka
hienontaa lähes
10 tonnia hiilipölyä
tunnissa.

ja höyryn lämpötila tulistamisen jälkeen 525°C . Koska arvot ovat näin korkeita, vaaditaan kattilan rakennusaineilta aivan erityisiä

ominaisuuksia. Ne eivät kuitenkaan kestä suuria lämpötilan heilahduksia ja sen tähden kattilan automaatiikka, jonka on toimittanut amerikkalainen Bailey Meter Co, on erittäin tehokas ja pitkälle viety.

Uusi kattila on joka suhteessa vaativa. Niinpä syöttöveden on oltava täysin vapaata suoloista. Höyryosaston vedenpuhdistuslaitosta jouduttiinkin uuden kattilan takia laajentamaan ja puhdistusmenetelmiä entisestään tehostamaan.

Jälkitulipintojen puhtaanapito on myös eräs arka kohta. Polttoaineden ja polttoilman välisen suhteen on oltava oikea, jotta palamisjätteitä syntyisi mahdollisimman vähän. Tällä tavoin estetään kattilan likaantuminen.

Niin ikään on nähty paljon vai-

Laborantti Aulis Kivimäki (oik.) analysoi kattilaan syötettävää lisävetä, josta suolat on poistettu, liekkifotometrillä dipl.ins. Teuvo Ilmosen (vas.) ottaessa milliamperimittarista lukemat.

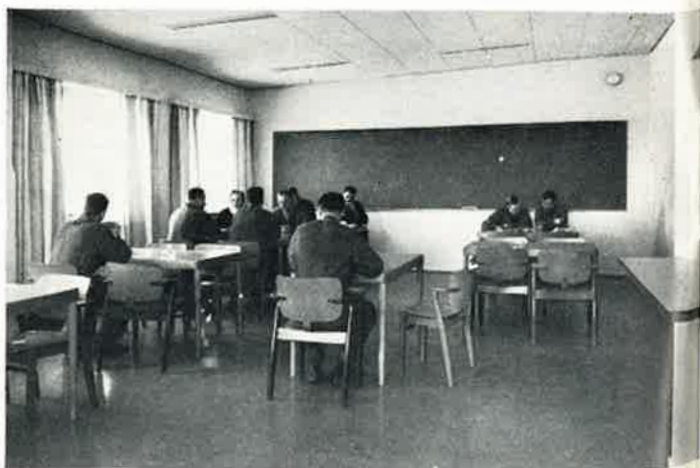
Ennen savupiippuun joutumistaan savukaasut kulkevat kattilahuoneen katolla sijaitsevan sähkösuodattimen läpi, joka erottaa lentotuhkan. Suodatinrakennuksen vieressä olevassa peltisessä kojussa nuohouslaitteita.

vaa savukaasujen puhdistamisjärjestelmää suunniteltaessa. Kattilahuoneen katolla sijaitsee komea laite, joka pimeän aikana sähkövalaistuksessa esiintyy vieläkin enemmän edukseen kuin päivällä, on sähkösuodatin. Sen tehtävänä on erottaa piippuun menevistä savukaasuista lentotuhka, ja tässä tehtävässä se onnistuukin 95-prosenttisesti. Peltinen savupiippu on halkaisijaltaan puoli metriä suurempi kuin kattila n:o 5:n, mutta korkeus on sama.

Sähkösuodattimen rinnalla on katolla toinenkin korkea peltiraken-

Valoisa ja viihtyisä kanttiini toimii samalla höyryosaston kokous- ja neuvotteluhuoneena

nelma. Se kätkee sisäänsä osan kuulanuohouslaitteista, jotka eivät myöskään mahtuneet varsinaisen kattilarakennuksen sisään.

Tämä neljän polttoaineen kattila on lisäksi suunniteltu siten, että sen polttoaineeksi kelpaa prima kivihiilen ohella myös halvempi murskahiili. Polttoaineitten käyttö ei ole kuitenkaan summittaista, vaan höyrykeskuksen polttoainelaboratoriossa tehdään kaikista polttoaineista jatkuvasti analyysyjä ja näin saadut tulokset otetaan tarkoin huomioon kattilan käytössä. Myös vesi on jatkuvan analysoinnin kohteena.

Laboratoriotarkkailun lisäksi automatiikalla on tärkeä tehtävä kattilan toiminnassa ja valvonnassa. Käsituntumalla ei kattilaa kyettäisi riittävän nopeasti ja tarkasti hoitamaan. Mittarit ja säätölaitteet on keskitetty naapurikattilan taulurivistön viereen. Koko tätä valtavaa aivokeskusta hoitelee työvuorossa yksi päälämmittäjä, joka on saanut tähän vaativaan tehtäväänsä pitkäaikaisen koulutuksen.

Voikkaan uusi kattila käyttää kolmea polttoainetta

Voikkaan höyrykeskuksen v. 1953 valmistunut kattila oli Kuusankosken tehtaiden ensimmäinen todella suurtehokattila. Kymmenen vuotta tämä kattila n:o 6 on toiminut kiihosta ansaitsevalla tavalla ja on yhä edelleen erinomaisessa kunnossa.

Voikkaan uusi sanomalehtipaperikone lisäsi kuitenkin siinä määrin höyryntarvetta, että uuden suurtehokattilan hankkiminen katsottiin välttämättömäksi. Voikkaan höyryvoimalaitoksessa on myös oltava runsaasti 'reserviä', sillä Kuusankosken tehtaiden kaikki kolme lauhdeturpiinia sijaitsevat Voikkaalla.

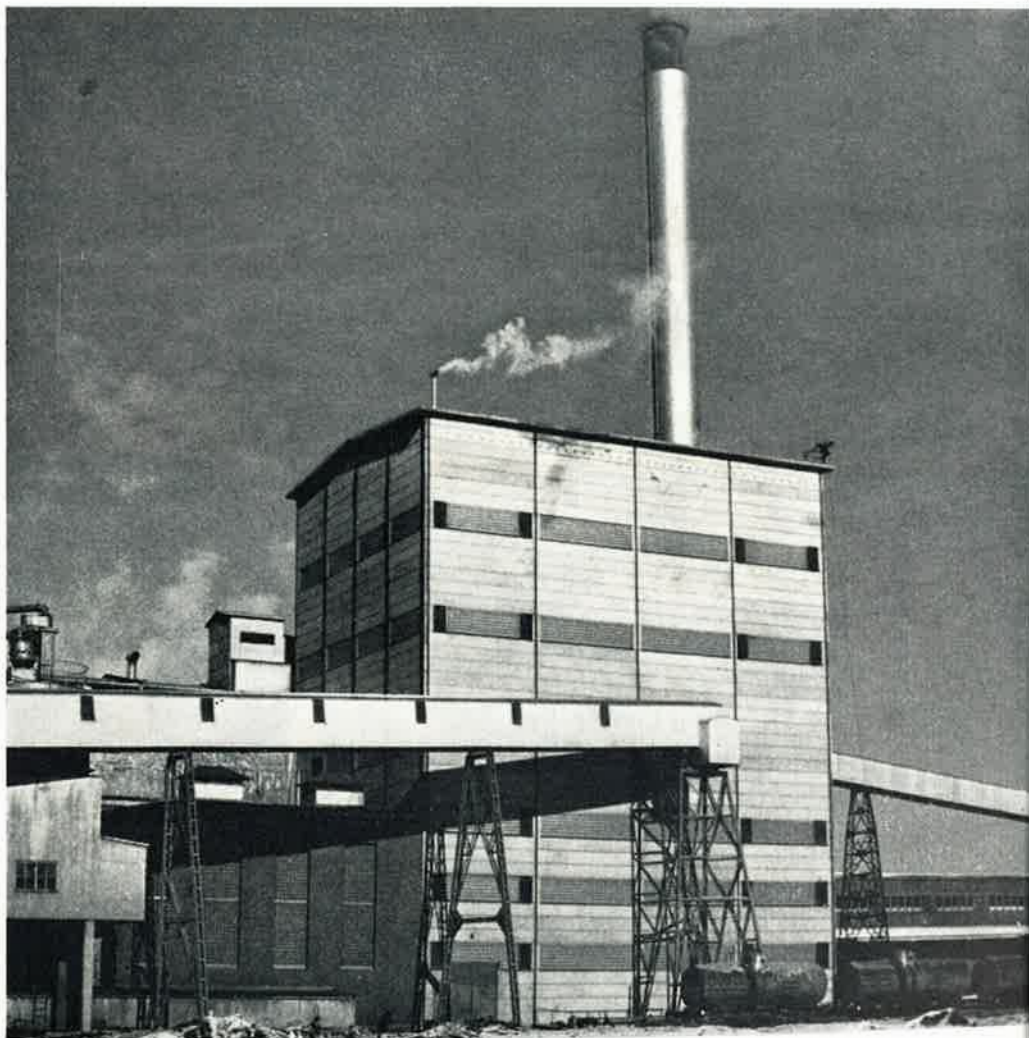
Voikkaan uusi suurtehokattila sijaitsee tällaisessa uusasiallisessa 'laatikossa'

Huonon vesivoimatilanteen vallitessa Voikkaan höyryvoimalaitoksen on siten toimittava tehokkaana sähkövoiman kehittäjänä.

Edellinen suurtehokattila mahtui vanhan rakennuksen sisälle, mutta uutta kattilaa n:o 7:ää varten tarvittiin lisärakennus. Heti ensi silmäyksellä huomaa, että malli siihen on saatu Kymintehtaalta. Rakennus on teräsrunkoinen, betonielementeistä koottu korkea rakennus, jonka katolla on peltinen savupiippu. Tällainen uusasiallinen kattilahuone soveltuu hyvin höyryvoimalaitoksen vanhan osan yhteyteen samoin kuin koko Voikkaan tehdaskuvaan.

Uusi kattila, jonka on toimittanut Wärtsilä-yhtymä, on suunniteltu käyttämään kolmea polttoainetta,

kivihiilipölyä, polttoöljyä ja puunjätteitä, kertoi Voikkaan höyryosaston käyttöinsinööri, tekn. lisensiaatti Bertel Myrén. Yhdelläkään näistä polttoaineista ei yksinään saada täyttä kuormaa, mutta kutaakin erikseen voidaan kyllä käyttää. Tällöin kuorman alarajan on kuitenkin oltava määrätyissä rajoissa. Niinpä hiilellä ajettaessa sen on oltava vähintään 60 tonnia höyryä tunnissa. Öljyllä samoin kuin puunjätteillä voidaan kuorma sen sijaan pudottaa aina 15 tonniin. Kahden polttoaineen vaihtoehdot ovat kaikki mahdollisia. Tavallisimmin käytetään kuitenkin yhtäaikaa kaikkia kolmea polttoainetta. Kattilan maksimikuorma on 110 tonnia höyryä tunnissa 65 kp/cm²:n paineella. Höy-

ryn lämpötila tulistuksen jälkeen on 490° C.

Puunjätteiden ja hakkeiden polttamista varten on kattilan sivulle alaosaan rakennettu 'puupesä', joka on varustettu vesijäähdytetyllä porrasarinalla. Pääosa poltettavasta puuaineksesta on kuorimossa erotettua kuorta, joka siirretään kuorimosta kattilaan joko suoraan tai hakesäiliön kautta. Vaikka kuoret on käsitelty kuoripuristimessa, on niiden vesipitoisuus keskimäärin 60 pros. Pesän yläosaan tullessaan tämä märkä polttoaine joutuu 240 asteiseen voimakkaaseen ilmavirtaan, mikä nopeasti kohottaa kuiva-

Kattilan ohjaamo on erotettu lasiseinällä varsinaisesta kattilahuoneesta. Vas. tekn.lis. Bertel Myrén, päälämmittäjä Eino Kauppila ja ylikonemestari Rolf Eklund.

Puupolttoaineen kuljettimia ja välisäiliö

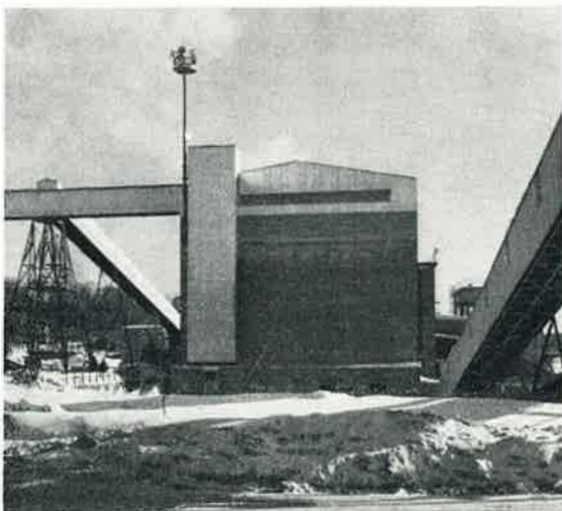
pitoisuusastetta. Välittömästi tämän käsittelyn jälkeen kuoret syttyvätkin tuleen. Uudessa kattilassa poltetaan vuorokaudessa kuorta keskimäärin n. 600 m³ ja muita puunjätteitä n. 400 m³, joten puuaineksen

osuus on melkoinen. Hallasta saakka tuodaan rautateitse jalostukseen tai muuhun hyödylliseen tarkoitukseen kelpaamatonta puunjätettä ja useat lähiseudun sahat pääsevät jätteistään eroon Voikkaan hyörykeskuksen avulla. Tämä käytäntö ei ole kuitenkaan mitään uutta, sillä yksi vanhoista kattiloista on varustettu arinalla. Uuden kattilan ansiosta puunjätteiden ja hakkeen polttomahdollisuudet ovat kuitenkin suuresti lisääntyneet.

Puuaineksen palaminen tapahtuu siis pesän alaosassa. Hoitotason kohdalla on kaksi hiili- ja öljypoltinta ja hieman ylempänä samoin kaksi. Kaksi hiilimyllyä on sijoitettu pohjakerrokseen ja hiilipölyn poistaminen hiilimyllystä tapahtuu puhaltamalla.

Kattila muistuttaa suuresti naapuriansa. Molemmat ovat ns. riippuvia kattiloita, toisin sanoen ne ovat yläosastaan kiinni rungossa neljän tukipisteen varassa. Kattilahuone on hyvin suunniteltu ja yleisvaikutelma onkin ilmava ja valoisa. Ohjaamo samoin kuin höyryosaston

Apulämmittäjä Martti Sutelainen yhdistetyn hiilipöly-öljypolttimen ääressä

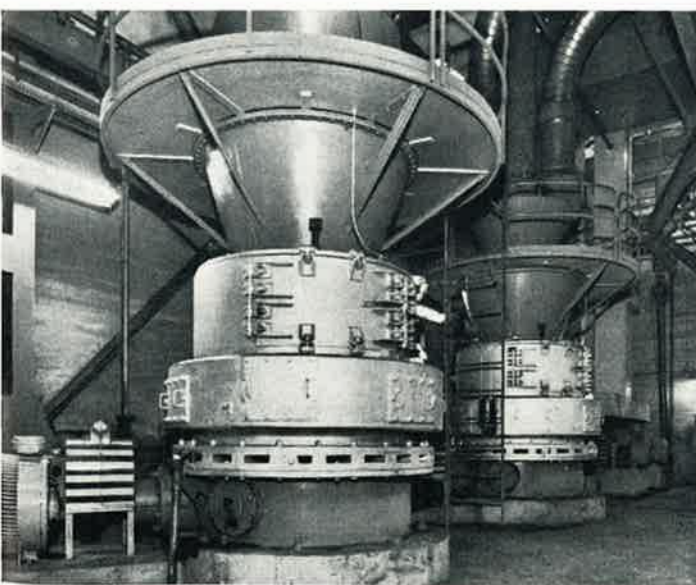
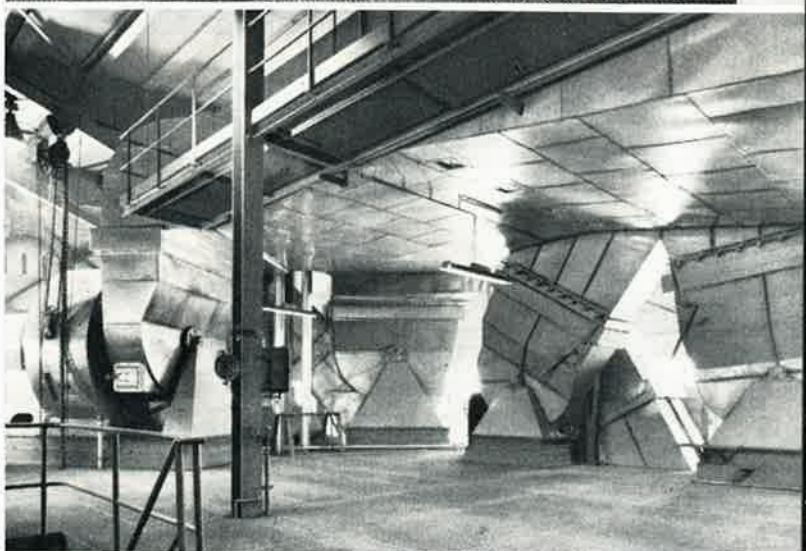
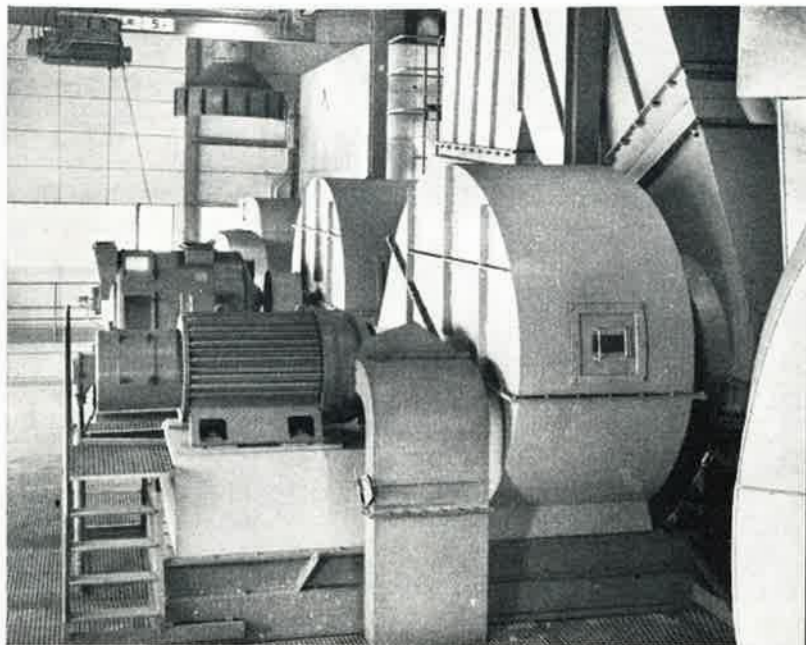

sosiaalililat on sijoitettu sivuosaan varsinaisen kattilahuoneen ulkopuolelle. Lämmittäjä näkee ohjaamon lasiseinän läpi kattilan hoitotason. Lasiseinä eristää kattilan antamaa humisevaa ääntä ja ilmanvaihto voidaan säätää halutulla tavalla.

Kattila on suunniteltu siten, että se kykenee nopeasti reagoimaan suuriin kuorman vaihteluihin. Kun paperirata katkeaa joltakin suurelta paperikoneelta, aiheuttaa se äkillisesti 20—25 tonnin vähenemisen kuormassa. Vastaavasti koneen lähdettyä käyntiin kuormaa on silmänräpäyksessä nostettava. Tämä on mahdollista paitsi kattilan rakenteesta johtuvien ominaisuuksien myös tehokkaan automatiikan ansiosta.

Kattilan koeajoissa saatiin 90—92 prosentin teho. Vakiokuormalla ajettaessa ja puupesän ollessa mukana on pitemmän ajan keskiarvo ollut 85—87 pros. Myös savukaasun puhdistaja on osoittautunut tehokkaaksi. Se erottaa lentotuhkasta 90—98 pros. Tuhkattoman savun ovat voikkaalaiset itsekkin voineet todeta, sillä talven aikana uuden kattilan ollessa toiminnassa ympäristön lumi on pysynyt huomattavasti puhtaampana kuin aikaisemmin.

Kattilahuoneen ylimmässä kerroksessa sijaitsevat kattilan pääilmapuhaltimet (yläkuva) ja savukaasupuhaltimet (alakuva) kaksi vasemmalla olevaa)

Uuden kattilan pohjakerroksessa sijaitsevat komeat hiilimyllyt

Voikkaan höyryvoimalaitoksen tunnuksena on kaksi savupiippua

Pysyvä suojeluvälinenäyttely

Henkilökohtaisilla suojeluvälineillä on tapaturmantorjunnassa varsin keskeinen osuus. Niinpä työturvallisuuslakikin asettaa työnantajalle määrättyjä velvoitteita tällaisten välineiden hankkimiseksi. Samoin laki velvoittaa työntekijää käyttämään hänelle tarkoitettuja suojeluvälineitä. Asia ei kuitenkaan ole aivan yksinkertaisesti ratkaistavissa, sillä suojaimien on oltava paitsi tehokkaita myös samalla käyttäjälleen sopivia. Ottakaamme esimerkiksi suojalasit. Niiden tulee suojata käyttäjänsä silmät, mutta samalla niillä tulee olla muita käyttäjän kannalta tärkeitä ominaisuuksia. Ne eivät saa haitata esteetöntä näkyvyyttä, niiden tulisi olla huurtumattomat, nopeasti paikalleen asetettavat, vaivattomat pitää ja kaiken lisäksi vielä täyttää eräitä yksilöllisiä vaatimuksia kuten optiilisten lasien käyttömahdollisuuden.

Lukuisia erilaisia malleja kokeilemalla ja seuraamalla alan kehitystä on päästy yhä parempiin tuloksiin, mutta siitä huolimatta sopivan suojeluvälineen löytäminen sekä työntekijän että hänen työtehtävänsä kannalta tuottaa toisinaan

vaikeuksia. Jotta Kuusankosken tehtaiden työturvallisuustoiminta voisi entistä tehokkaammin palvella osastoja suojeluvälineiden hankkimisessa, on turvallisuustarkastajan toimistoon sijoitettu näytteille edustava kokoelma henkilökohtaisia suojeluvälineitä. Tämä suojeluvälinenäyttely käsittää suuren joukon erilaisia suojalaseja, kasvo-, hengitys- ja kuulosuojaimia, suojakäsineitä ja -jalkineita, useita kypärämalleja, suojavaivaita ja suojapukuja.

Klooritehtaan turvallisuustoimikunnan puheenjohtaja dipl. ins. Holger Hollsten ja sosiaalipäällikkö V. Salander syvenntyneinä suojakypärien tarkasteluun.

Klooritehtaan turvallisuustoimikunnan jäseniä tutustumassa suojeluvälinenäyttelyyn ja valitsemassa sopivia malleja. Rva Eine Savola sovittamassa suojalaseja turvallisuustarkastaja Harry Varhomaan avustamana ja luottamusmies, suolaosaston hoitaja Eino Korpelainen harkitsemassa, kumman näistä suoja-

kypäristä ottaisi.

Tarkoitus on, että osastot tarvittaessa suojeluvälineitä lähettäisivät edustajansa tutustumaan näyttelyyn, kokeilemaan ja valitsemaan. Tällä tavoin varmistaudutaan suojeluvälineiden tarkoituksenmukaisuudesta ja soveltuvuudesta, mikä samalla merkitsee sekä ajan että rahan säästöä. Monet osastot ovatkin jo käyttäneet tätä pysyvää näyttelyä hyväkseen lähettämällä edustajansa tutustumaan siihen. Heidän antamiensa lausuntojen perusteella ovat osastot sitten hankkineet tarpeelliseksi katsomiaan suojeluvälineitä. Vaikka näyttely on ollut esillä vasta tämän vuoden alusta lähtien, on siitä jo saatu erittäin myönteisiä kokemuksia. Näyttelyesineistöä täydennetään ja pidetään muutenkin ajan tasalla, ja siten tämä uusi palvelumuoto varmaan tulee jatkuvasti edistämään ja tehostamaan henkilökohtaisten suojeluvälineiden käyttöä.

Hyviä aloitteita

Viime vuoden aikana tehtiin Kuusankosken tehtailla kaikkiaan 29 aloitetta. Niistä hyväksyttiin 17, hylättiin 8 ja 4:n käsittely on vielä kesken. Voikkaalla aloitetoiminta oli huomattavasti vilkkaampaa kuin Kymintehtaalla, sillä Voikkaan tilille kertyi 21 ja Kymintehtaan 8 aloitetta. Yritteliäin oli Voikkaan korjauspaja 11:llä aloitteellaan. Palkkiorahat 149 500 vmk jakautuvat kuitenkin jokseenkin tasan voikkaalaisten ja kymintehtalaisten kesken. Kymintehtalaisten markkamääräiseen tulokseen vaikutti ratkaisevasti huoltomies Rauni Suurpään aloitteestaan saama 50 000 vmk:n lisäpalkkio. Edellisenä vuonna hän sai jo aloitetomikunnan päätöksellä 10 000 vmk, joten kaikkiaan hän ansaitsi aloitteestaan 60 000 vmk, mikä on tähän asti suurin aloitepalkkio.

Suurpään keksintöä voitaisiin luonnehtia aloitteen esikuvaksi. Laite on yksinkertainen ja sen valmistuskustannukset käytännöllisesti katsoen olemattomat, mutta sen avulla poistettiin kiusallinen epäkohta täydellisesti.

Suurpään aloite liittyy kaoliinin purkauspaikean kuljetinlaitteeseen. Kaoliinia rautatievaunusta tyhjentäessä se putoaa kumihihnalle, joka nousee jyrkästi ylöspäin varaston yläosaan. Jotta kaoliini pysyisi hihnalla, taivutetaan se viistossa olevien ohjausrullien avulla reunoiltaan ylöspäin. Tällöin kaksiosaisen kumikolan yläreunat koskettavat toisiaan, mutta keskelle jää pieni kolmiomainen rako, josta kaoliinia pääsee luisumaan alas monttuun. Karisemisen ehkäisemiseksi laitettiin kuljettimeen hammppuköyden pätkä, mutta sen todettiin kuluttavan hihnaa, eikä se estänyt täysin valumista. 12 vaunun purkamisen jälkeen kuoppa oli puhdistettava ja sateisella säällä kaoliinin

muuttuessa liejuksi tämä työ oli varsin epämiellyttävää. Sitäpaitsi tyhjentäminen keskeytti purkamisen ja siten jouduttiin maksamaan ylimääräisiä vaununvuokria.

Rauni Suurpää, joka kuljetusosaston ulkotyömaiden huoltomiehenä joutui huoltamaan tätä kuljetinta, korvasi hammppuköyden noin metrin pituisella paksua lamppuharjaa muistuttavalla laitteella. Sen valmistamiseen tarvittiin ainoastaan kollilankaa ja pätkittyä, hapsutettua hammppuköyttä sekä koneeseen kiinnittämistä varten jokunen mutteri, pultti ja vähän muita työkotarpeita. Harja osoittautui erinomaiseksi keksinnöksi, sillä se estää täysin kaoliinin valumisen eivätkä hammppuköyden hapsut kuluta kumikuljetinta.

Toisena esittelemme viime vuoden aloitteista Voikkaan höyrykeskuksen ykköslämmittäjän Veikko Lehtisen ratkaisun lämpimän ilman johtamiseksi kattilan ilmanetulämmittäjään. Kattila 6:n palamisilma on aikaisemmin imetty järjestelmään kattilahuoneen alimmasesta kerroksesta. Se on ollut etulämmittimeen joutuessaan jokseenkin huoneilman lämpöistä eli melko viileää. Joutuessaan kosketuksiin kuumien menokaasuputkien kanssa syntyi hikoilua ja korroosion seurauksena ilmeni putkissa syöpymiä. Lisäksi kuona tarttui putkien sisässä herkästi seinämiin kiinni ja siten kattilan veto heikkeni.

Veikko Lehtinen ehdotti, että ilma imettäisiin kattilan päältä, jossa se on 60-asteista ja tällä tavoin savukaasuputkien ja etulämmittimeen tulevan ilman lämpöerot olisivat pienemmät. Kattila 7:n tultua käyntiin ja kattila 6:n päästyä lepotilaan Lehtisen idea toteutettiin käytännössä ja järjestelmään rakennettiin uusi ilmanottorvi, jonka suu on kattilan yläpuolella.

Epäilemättä aloite koituu kattilan hyväksi muutenkin kuin hidas-

Huoltomies Ilmari Askola esittelee Rauni Suurpään mainiota keksintöä, kaoliinin kuljetuslaitteeseen kiinnitettävää 'lamppuharjaa'

Päälämmittäjä Veikko Lehtinen on tehnyt Voikkaan kuutokattilaan kolme palkittua ja toteutettua aloitetta

tamalla korroosiota ilmanetulämmittimessä. Ilman lämmittämiseen tarvitaan vähemmän kalorioita ja siten se edistää koko kattilan lämpötaloutta. Samalla savukaasuputkien likaantuminen hidastuu.

Lämmittäjä Lehtinen mainitsi, ettei ollut suinkaan kysymys mis-

jatkoa sivulla 31

Suurijärven komeata harjumaismaa

Tehokasta metsäntutkimusta Nynäsin tilan metsissä

Valtion metsäntutkimuslaitoksen ja Kymin Osakeyhtiön välillä allekirjoitettiin marraskuun 10 päivänä 1959 sopimus, jolla yhtiö myöntää metsäntutkimuslaitokselle oikeuden korvauksetta suorittaa metsäntutkimusta omistamallaan Nynäsin tilalla Heinolan läheisyydessä yhtiön suorittaessa kaikki kenttätöistä aiheutuvat kustannukset. Metsäntutkimuslaitoksen kokeilualueverkostossa Nynäs merkitsee kipeästi kaivattua täydennystä Vesijaon kokeilualueeseen sekä samalla mahdollisuutta entistä paremmin paneutua suuren puunjalostusyhtymän metsällisiin ongelmiin. Yhtiö on puolestaan jo kauan harjoittanut koe- ja tutkimustoimintaa omistamallaan metsäalueilla ja nimenomaan juuri Nynäsin alueella. Sopimus metsän-

tutkimuslaitoksen kanssa merkitsee tämän tutkimustoiminnan tähänastista tehokkaampaa keskittämistä Nynäsin alueelle sekä metsäntutkimuslaitoksen tutkijain ja yhtiön ammattimiesten entistä kiinteämpää yhteistyötä, mainitaan metsäntutkimuslaitoksen laatimassa Nynäsin tutkimusaluetta käsittelevässä julkaisussa, johon tämä artikkeli myös muilta kohdin perustuu.

Nynäsin tutkimusmetsä kuuluu yhtiön metsäosaston Päijänteen hoitoalueeseen. Vuorineuvos Rudolf Elfving osti Nynäsin vanhan sukukartanon yhtiölle jo v. 1896. Tällöin tilan pinta-ala käsitti 5 000 ha, mutta useiden alueluovutusten — varsinkin viime sotien aikana ja sen jälkeen tapahtuneiden — johdosta se on pienentynyt 3 731 hehtaariin. Kolme neljännestä siitä kuuluu Heinolan maalaiskuntaan ja loput kaupungin alueeseen.

Ilmasto ja maasto

Ilmaston puolesta Nynäsiä on pidettävä maamme metsänkasvatuksen kannalta kaikkein suotuisimpiin alueisiin kuuluvana. Kasvukauden lämpösumma keskittyy säteilyener-

Äskettäin
manalle mennyt
metsänhoitaja
E. B. Eklund
marraskuussa 1962
Hoilon kuusikossa,
joka hänen
toimestaan
istutettiin v. 1917

Evätmäen
kuusenistutusalue
v. 1939

gian kannalta edulliseen keskikesään. Myös sadeolot ovat suotuisat. Vuoden koko sademäärästä kasvukauden osuus on suurempi kuin esimerkiksi rannikon alueella, eikä kevätkuivuus ole läheskään yhtä yleinen ilmiö.

Tutkimusalue on Järvi-Suomelle ominaista, kokonaisuutena alavahkoa maastoa, joka kohoo keskimäärin noin 90—120 m merenpinnan yläpuolelle. Pikkualoina Nynäs on kuitenkin voimakkaasti kumpuilevaa. Korkein kohta on 164 m merenpinnan yläpuolella.

Alueella on lukuisia erikokoisia järviä. Suurimpia ovat luonnonkauttiit Suurijärvi ja Kalliojärvi sekä Läpiänjärvi. Koillisosassaan alue rajoittuu Jyrängön virtaan ja Konniveen, jotka ovat osia Kymi-joesta. Suurimassa osassa Nynäsin tilan aluetta maalaji on moreenia. Moreenialueen halkaisee likimain pohjois-eteläsuunnassa Vierumäeltä Lusiin kulkeva pitkitäisharju. Sen tutkimusalueen sisään jäävää osaa on tapana nimittää Nynäsin harjuksi, joka eteläosassaan Pienen-Salpausselän kuppeessa leviää tasaiseksi Toivonsuon kankaaksi. Moreenimaan voidaan paikoin olettaa olevan keskimääräistä viljavampaa. Monin paikoin

Kymmenen vuotta
myöhemmin
näyttivät
Evätmäen kuuset
jo näin komeilta

on syntynyt puille edullisia kasvupaikkoja, kun lämpimän hiekkavaltaisen maan alla on vettäpitävä moreeni.

Kasvisto ja eläimistö

Nynäsin tilan kasviston rungon muodostavat puolukkatyyppin kankaiden lajit. Näiden lisäksi alueella esiintyy runsaasti eteläisiä lajeja, joiden kasvupaikkoina ovat lehtomaiset metsät puronotkoissa, kalliojyrkänteiden ja harjujen juurel-

la. Mielenkiintoisimmat kasvit esiintyvät alueen 'selkärankana' pohjoisesta etelään kulkevalla jyrkkärinteisellä harjulla, mm. kangasvuoko, kellertävä keulankärki, hieta-orvokki, kangaskorte, keltatalvikki sekä kangasajuruoho. Kangasvuokon lisäksi kasvaa Nynäsin mailla toinen täydellisesti rauhoitettu laji: mustuva linnunherne. Nynäsin alueen kasvillisuus on ennen kaikkea metsäkasvillisuutta, sekä kovien maiden että soiden metsien. Huomiota kiinnittää erityisesti viljavien kasvupaikkojen runsaus. Soita ja varsinkin karuja soita on vähän.

Hirvikanta on alueella vakiintunut, sillä ojitettujen korpien reunavesaikot tarjoavat hirville mieluisia ruokailupaikkoja. Täällä saattaa tavata jopa kuuden yksilön laumoja. Ketun pesäluolia on useita ja nämä ovat olleet vuosittain asuttuja. Runsaasta jäniskantaan on autettu kaatamalla niille talvirehuksi haapoja. Lintuja on havaittu 138 lajia; näistä ehkä puolet pesii alueella. Harvinaisuuksista mainittakoon satakieli, pensassirkkalintu, luhtakerttunen,

Korvenmäki
keväällä 1950

kuhankeittäjä, mustarastas ja myös laulujoutsen on talvehtinut Kymen sulassa.

Luontaisesti niukan kalakannan täydennykseksi on useina vuosina suoritettu istutuksia. Jyrkkärantaisiin rotkojärviin ja hopeankirkkaiisiin lähdevesiin on istutettu purolohta, siikaa, ankeriasta ja suutaria.

**Ennen talvisotaa uudistettiin
keinollisesti jo 800 ha**

Yhtiön haltuun joutuessaan Nynäsin maat olivat paikoin runsaasti koivua kasvavia maita. Koivualueilla suoritettiin alkuaikoina jopa päätehakkuun luontoisia hakkuita. Niinpä Tornator AB:lle myytiin

Korvenmäki
kevättalvella 1962

1910-luvun alkupuolella 300 000 runkoa koivuja. Näin syntyneille päätehakkuualueille istutettiin v. 1917 aluemetsänhoitaja E. B. Eklundin toimesta 2-vuotisia kuusentaimia. Näistä metsiköistä on harvennuspuina saatu jo useita kertoja kuusipaperipuuta. Samoin yhtiölle jääneiden torppien heikoille pelloille istutettiin 2-vuotisia kuusentaimia.

Itsenäisyytemme alkuaikoina Nynäsin tila joutui voimakkaampien metsänhoidollisten toimenpiteiden kohteeksi. Keinollista uudistusta (kuusen istutusta) suoritettiin paljon, tosin täystiheän metsän alle, samoin jossakin määrin männynkylvöä kuivimmille kankaille. Metsien kasvua seurattiin 1920-luvun alkupuolella perustamalla useita koealoja. 1930-luvulla perustettuja koealoja on vielä käytössä ja niissä on suoritettu jatkuvasti mittauksia. Tähtiniemessä, jossa oli suoritettu voimakkaampia hakkauksia, on selvästi havaittavissa eri vuosina syntyneitä, hyvin onnistuneita, kauniita istutuskuusikoita. Heikoimpiin peltoihin ja pellonkulmiin on istutettu lehtikuusta ja murrayana-mäntyä, Tähtiniemessä myös pieniä aloja sembraa, tammea ja jalokuusta. Kaikkiaan oli Nynäsin tilalla ennen talvisotaa keinollisesti uudistettuja alueita n. 800 ha. Hakkuumäärät olivat vv. 1920—1939 noin 12 000—17 000 p-m³ erilaista puutavaraa vuodessa. Ojia kaivettiin vastaavana aikana n. 35 000 jm.

**Sotien jälkeen uudistushakkuita
631 ha:n alueella**

Sotien aikana hakkuut olivat pieniä, mutta sen jälkeen, varsinkin 1950-luvulla hakkuita on suoritettu huomattavassa laajuudessa. Tilan metsiin johtavia yhteyksiä on parannettu rakentamalla autoteitä. V. 1959 suoritettun inventoinnin

mukaan puuston kuorellisesta kuutiomäärästä on männyn osuus 48 % eli lähes puolet. Kuusta on noin 33 % ja lehtipuita 19 %. Metsämaan hehtaaria kohden laskettu keski-kuutio on 104 k-m³. Varsinkin nuorehkoissa 30—50-vuotiaissa metsiköissä on täystiheä ja arvokas havupuuvaltainen puusto. Metsien kehitys on viime aikoina kulkenut nimenomaan parhailla kasvupaikoilla hyvin voimakkaasti kuusen suurennevan osuuden merkeissä. Keskinertaisilla ja karuilla kasvupaikoilla mänty on, kuten hyvään metsänhoitoon katsotaan kuuluvankin, ehdoton valtapuu.

Kaikesta metsien käsittelystä on pidetty yksityiskohtaisen tarkkaa kirjanpitoa, mikä lisää suuresti alueen arvoa tutkimusmetsänä. Esimerkiksi vv. 1945—1961 on suoritettu seuraavia toimenpiteitä:

Uudistushakkuita on suoritettu 631 ha:n alalla, mistä suojuspuumenetelmällä käsitellyt alat ovat 423 ha, siemenpuumenetelmän osuus 147 ha ja avohakkuuala 61 ha. Kasvatushakkuita on suoritettu yhteensä 4 451 ha:n alueella yleensä samoissa metsiköissä jo 2—3 kertaa,

Salijärven maisemia kuvattuna tämän vuoden helmikuussa

joista taimiston perkaukset käsittävät 870 ha, harvennukset 2 482 ha ja väljennyshakkuut 1 099 ha. Kylvöjä ja istutuksia on suoritettu kaikkiaan

249 ha:n alalla, joista kylvöjä on 102 ha ja istutuksia 147 ha. Uudistaminen on siten ollut erittäin voimaperäistä. Vastaavana aikana on kunnostettu vanhoja ojitusalueita ja v. 1961 kaivettu ojaa 14 472 jm. Vanhojen ojien kunnostukset käsittävät 50 667 jm ja luonnonpurojen perkaukset 757 jm.

Mielenkiintoisimmat puuston kasvua ja tuottoa selvittelevät koealat ovat 'Hoilon kuusikko', 'Leimauskilpailukuusikko', 'Sähkölinjanmäki' ja 'Hakosuon kuusikko'. Hoilon kuusikko on v. 1917 metsänhoitaja Eklundin toimesta 2-vuotisilla kuusentaimilla istutettu, johon edellä jo viitattiin. Leimauskilpailukuusikko on samaa istutusta. Koeala leimattiin 1957 valtakunnallisia metsänleimauskilpailuja varten. Sähkölinjanmäki on istutettu 2-vuotisilla kuusentaimilla v. 1937 melko tiheään koivu-mäntysekametsän alle.

Hoilon kuusikko kuvattuna v. 1961

Kalliojärven jyrkkää
itärantaa

Suurijärven
metsätyömiehes-
asuntola

Ylispuita poistettaessa on käytetty apuna köysiäkin, ettei taimisto vahingoittuisi. Hakosuo kuusikko on edellä mainittua v. 1917 istutettua kuusen taimikkoa. Metsikkö harvennettiin v. 1954, jolloin tällä alueella toimeenpantiin metsänhakuukilpailut.

Metsäntutkimuslaitoksen koetoiminta

Metsäntutkimuslaitos on pannut alueella koetoiminnan käyntiin heti yhteistyösopimuksen tultua päätökseen. Tämä koetoiminta pyrkii erityisesti selvittämään metsämaan lannoituksen vaikutusta, metsien siemensatoa, metsägeneettisiä kysymyksiä sekä metsän kasvua ja tuottoa.

Metsäteollisuuden puuraaka-aineen kulutuksen jatkuvasti lisääntyessä on kysymys puuraaka-aineen riittävydestä tullut ajankohtaiseksi ja metsänlannoituksessa on nähty eräs keino parantaa metsien tuottoa. Tietoja tällaisesta mahdollisuudesta on saatu sekä kotimaisista että varsinkin melko pitkäaikaisista saksalaisista kokeista. Nynäsin metsäntutkimusalueeseen perustetuilla metsän lannoitustarvetta selvittelevillä koealasarjoilla on

tärkeä osa tämän kysymyksen tutkimisessa. Nynäsin alue, jossa vuosikymmeniä on hoidettu metsiä hyvin, sopii erinomaisesti lannoituskokeisiin. Varsinkin sen laaja-alaiset viljelykuusikot, joista vanhimmat ovat jo viitisenkymmentä vuotta vanhoja, muodostavat suorastaan ainutlaatuisen paikan maasamme tällaiselle koetoiminnalle. Lannoituskoealojen pinta-ala on 28 ha. Lannoitteina on käytetty hehtaarille ammoniumsulfaattia 400 kg, fosfaattia 400 kg, kalisuolaa 200 kg ja kalkkia 2 000 kg.

Nynäsin tutkimusmetsään perustetut metsien siemensatoa koskevat tutkimukset liittyvät laajaan koealasarjaan, joka peittää koko maan ja jopa muutamien koealoin ulottuu muihinkin Pohjoismaihin. Näiden tutkimusten tarkoituksena on selvittää ne tekijät, joista metsiemme siemensadon määrä ja laatu riippuvat. Varsinkin kysymys määrän vuotuisista vaihteluista, jota toistaiseksi on hyvin vähän selvitetty, on tutkimuksissa etualalla. Tutkimuksen kohteeksi on valittu kaikkiaan viisi metsikköä: kaksi männikköä, yksi kuusikko ja kaksi hieskoivikkoa. Tutkimuksissa käytetään suppilon muotoisia mittareita, joita

kuhunkin metsikköön asetetaan 6—10 kpl. Mittarit tyhjennetään joka kuukausi. Laboratoriossa erotetaan karikkeista hedekukintojen tähteet ja siemenet, joiden perusteella on arvioitavissa hede- ja emikukkimisen runsaudessa eri vuosina esiintyvät vaihtelut.

Metsägeneettiset tutkimukset käsittelevät ensi sijassa ulkolaisten puulajien viljelyyn liittyviä kysymyksiä, mihin Nynäsin metsä lukuisine ulkolaisviljelyksineen tarjoaa hyviä mahdollisuuksia.

Metsäbiologian tutkimusosaston työohjelmaan on otettu laaja, kotimaista kuusta koskeva populaatio-

geneettinen tutkimus. Sen tarkoituksena on hyvin monelta puolelta selvittää eri osissa maata luonnonnormaaleissa tai metsänhoidollisesti aliharvennuksin käsitellyissä kuusikoissa ilmenevää eri puuyksilöiden välistä morfologista ym. muotovaihtelua. Kun Suomen metsät ovat toistaiseksi vielä säilyneet rodullisesti alkuperäisempinä kuin muissa Euroopan maissa, on meillä tällaisen tutkimuksen suorittamiseen erikoisen hyvät mahdollisuudet. Tätä edullisuutta lisää myös se, että metsäpuistamme kuusi on kaikkein muotorikkaimpia lajeja ja että se on sitä paitsi saapunut maahamme suhteellisen myöhään ja lisäksi vielä kahdelta eri ilmansuunnalta, idästä ja etelästä. Tämä kuusen

populaatiogeneettinen selvittely on suunniteltu suoritettavaksi koealoilla, jotka on valittu eri puolilta Suomea. Yksi tällainen koeala, suuruudeltaan 1,5 ha, on viime kesänä otettu myös Nynäsin kokeilualueelta.

Metsänarvioimisen tutkimusosaston Nynäsiin perustamien kokeiden tarkoituksena on tutkia voimakkuudeltaan erilaisen harvennushakuun vaikutusta viljelykuusikon kasvuun ja kehittymiseen. Käytännön kannalta voidaan kokeen tavoitte määritellä lyhyesti siten, että sillä pyritään selvittämään, mikä on ns. optimipuuston kuutiomäärä ja rakenne, kun pyrkimyksenä on mahdollisimman arvokkaan ja suuren tuoton saavuttaminen. Samalla tulee myös selvitettyksi, miten tuotto muuttuu, kun puusto poikkeaa optimista.

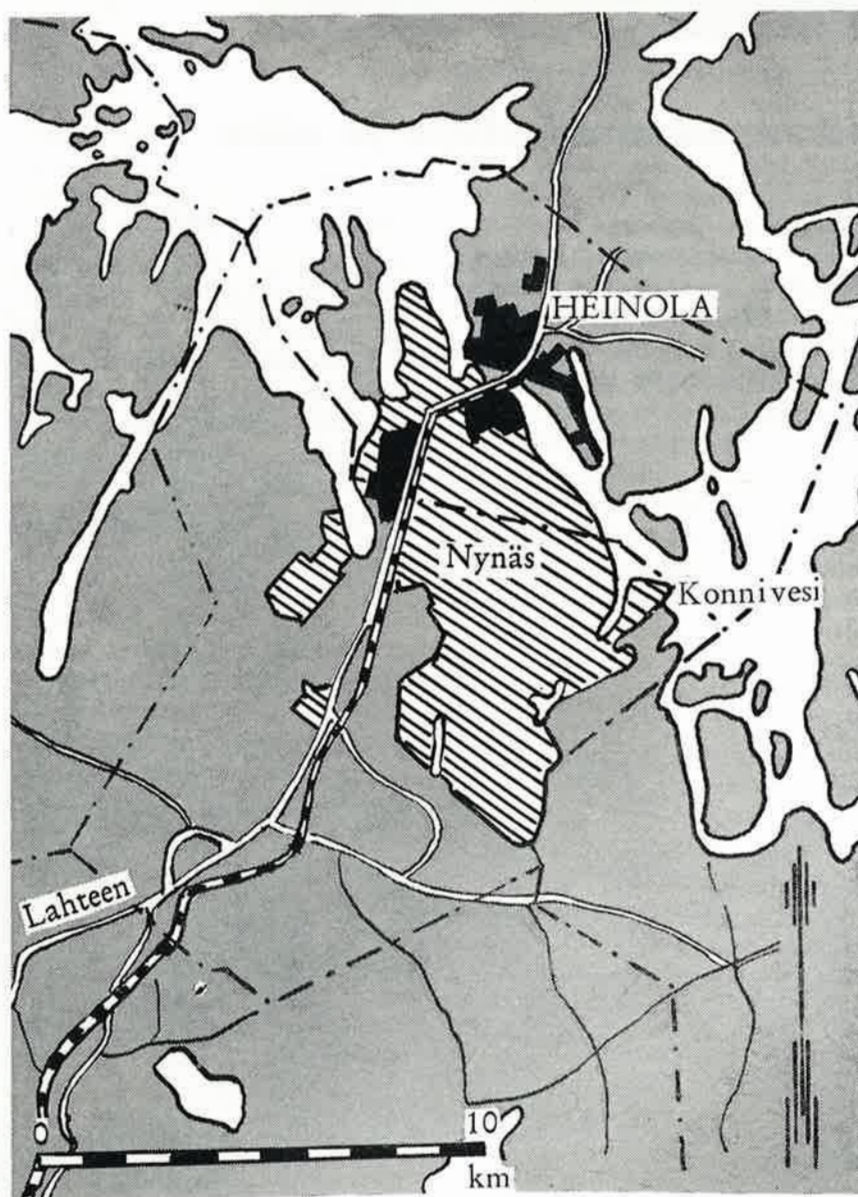
Käytännön kannalta on kokeella suuri merkitys sikäli, että kun tulevaisuudessa viljelykuusikot yleistyvät ja kun viljelymetsiköitä tullaan ilmeisestikin hoitamaan suuremmalla huolella kuin luonnonmetsiä, tarvitaan tähänastista paljon täsmällisempiä tietoja ja ohjeita siitä, minkälainen on hyvä metsikkö ja kuinka suuria taloudellisia tappioita syntyy, jos metsikköä käsitellään väärin. Kokeet on perustettu siten, että harventamaton, lievästi, vahvasti ja erittäin vahvasti harvennettu metsikkö muodostavat neljän koealan sarjan. Käytettävissä oleva metsäala on niin suuri, että metsänarvioimisen tutkimusosaston suorittamissa kuusikoiden kasvu- ja rakennetutkimuksissa on voitu käyttää ensimmäisen kerran riittävän monelle kokeen toistolle perustuvaa menetelmää. Tästä saavutetaan se merkittävä etu, että tulosten tilastollinen käsittely on varmalla pohjalla, kasvuolosuhteiden erojen vaikutus tulokseen voidaan eliminoida ja että jonkin yksityisen metsikön mahdollinen vahingoittu-

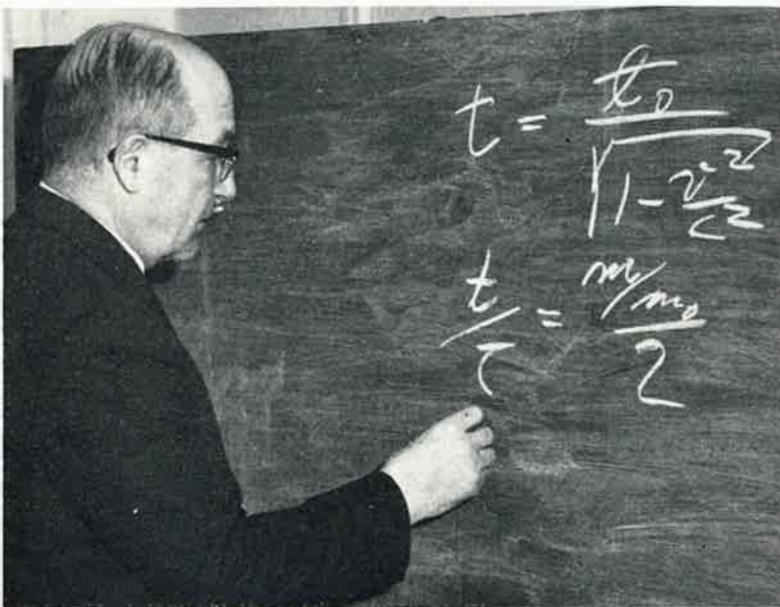
minen esim. luonnontuhon vuoksi ei keskeytä koetta.

Koetta perustettaessa on tullut selvästi esille, että maassamme on hyvin vähän niin vanhoja ja niin laaja-alaisia viljelykuusikoita, että tämäntapaisten harvennuskokeiden perustaminen on mahdollista. Metsänarvioimisen tutkimusosaston tietoon ei ole tullut yhtään toista samanlaista mahdollisuutta ja näyttää siltä, että nyt perustettu koe jää pitkäksi aikaa laadussaan ainoaksi. Kun otetaan huomioon, että viljelykuusikoiden kasvua ja kehittymistä kotimaisissa olosuhteissa va-

laisevat tiedot ovat hyvin puutteellisia ja että tietoja tarvitaan erittäin kiireellisesti metsänviljelyn yleistyessä, on suureksi avuksi metsätaloudelle, että jo 30—40 vuotta sitten on Nynäsissä aloitettu varsin laajassa mitassa viljelymetsiköiden perustaminen ja että nämä alueet ovat nyt metsäntutkimuksen käytettävissä.

Allaolevaan karttaan on merkitty Nynäsin kokeilualueeseen kuuluvat maat vinoviivituksella

Filtri Reino
Tuokko
esitelmöimässä
avaruusmatkailusta

lessa rauhallinen on kuuron sattumismahdollisuus retken aikana vain jotain yksi sadasta, mutta auringon ollessa vilkas ehkä yksi kahdesta. Vaara on siten varsin suuri auringon hiljaisenakin aikana, mutta pelottava auringon ollessa vilkas. Pitkillä retkillä Venukseen tai Marsiin on auringon kuurojen aiheuttama vaara niin suuri, että on välttämättä ryhtyä erikoistoimenpiteisiin. Avaruusmatkailijoille voidaan järjestää laivaansa eräänlainen säteilysuojia, johon he menevät saadesaan maapallolta radiolla kuurovaroituksen. Kuurot taas voidaan saada selville vain avaruudessa havain-

Avaruusmatkailija ja aika

Högforsin Tehtaan Teknillinen Kerho toimii jatkuvasti erittäin vilkkaasti. Jäsenmäärä on nykyisin 166. Yhteisiä torstai-iltoja pidetään jatkuvasti ja hyvä osanotto on aina taattu. Ehkä yhtenä syynä kerhon elinvoimaisuuteen on se, että se on syntynyt ja kasvanut kotoiselta pohjalta ilman ulkoisia esimerkkejä. Kerhon syntysanat lausuttiin jo v. 1940, joten mistään hetkellisestä innostuksesta ei ole kysymys. Kerho on rekisteröity, mutta ei sen sijaan kuulu jäsenenä minkään laajemman järjestön alaisuuteen. Silti se on herättänyt laajalti huomiota ja monet ovat käyneet ottamassa siitä esimerkkiä. Tehtaan oman aihepiirin lisäksi on kerhon torstai-illoissa käsitelty mitä erilaisimpia teknillisiä ja yleisluontoisia aiheita ja useasti esitelmöitsijöiksi on saatu arvovaltaisia asiantuntijoita. Niinpä kerhon kokouksessa 28. 3. vieraili kerhossa tunnettu tieteiskirjailija, fil. tohtori Reino Tuokko, joka esitelmöi avaruuden valloituksesta kiinnittäen erityistä huomiota aikakäsitteeseen avaruusmatkailijan kannalta. Seuraavassa esitämme lyhennelmän tästä mielikuvitusta kiihottavasta esitelmästä.

Avaruuden vaarat

Pidämme nyt avaruuslentoa teknillisesti mahdollisena. Emme tämän vuoksi ajattele kiihtyvyyden ja hidastuvuuden aiheuttamia vaaroja tai ilmakehään palaavan avaruuslaivan kuumenemista kitkan vaikutuksesta. Ajattelemme todellisia avaruuden vaaroja.

Useimmiten tulevat mieleen me-teorien iskut avaruuslaivaan. Tämänkin vaara on suhteellisen pieni ja helppo torjua sopivalla avaruuslaivan rakenteella. Todellisen vaaran muodostaa erilainen säteily. Kosminen säteily on hyvin läpitunkevaa, mutta sen voimakkuus on normaalisti pieni. Jätämme senkin tämän vuoksi sivuun.

Suurimman vaaran synnyttää itse aurinko. Aurinko suihkuttaa nopeita hiukkasia valtavina kuuroina. Näitä kuuroja syntyy hyvin tiheään auringon pilkkutoiminnan ollessa vilkasta. Jos kuuro osuu avaruuslaivaan, on matkailija mennyt. Syntyvä säteily on niin suuri, ettei ihminen sitä kestä.

Retki vaikkapa vain kuun ympäri on tämän vuoksi vaarallinen. Laskut osoittavat, että auringon ol-

toja tekevien varotusrakettien avulla.

Rakettien nopeus

Avaruusmatkaan kuluva aika on rajoittavana tekijänä. Ensiksikin ihminen tarvitsee monia hyödykkeitä. Tämä pulma lienee pakko ratkaista järjestämällä ihmiselle suljettu elollinen kierto, jossa käytetyt hyödykkeet palautetaan joko elollisten olioiden avulla tai kemiallisesti ennalleen uutta käyttöä varten. Toinen vakavampi haitta on ihmisen rajoitettu ikä.

Kemiallisten rakettien avulla ei päästä kovin suuriin nopeuksiin. Loppunopeus on aina suoraan verrannollinen rakettia potkaisevan suihkun nopeuteen. Kun parhaim-

mat suihkut nykyisin lähentelevät 4 km/s, ei niillä päästä muutamaa kymmentä sekuntikilometriä suurempiin nopeuksiin. Siten vie matka lähiplaneettoihin monia kausia.

Suuremman nopeuden saavuttamiseksi on käytettävä nopeampia suihkuja. Nämä saadaan vauhdittamalla sähköistettyä ainetta. Vauhdittaminen voidaan suorittaa joko jännitteellä tai magneettisesti. Tällöin saadaan suihkuja, joissa hiukasten nopeus on satoja, jopa tuhansia kilometrejä sekunnissa. Tällaista ionimoottoria kokeillaankin paraikaa. Se ei pysty nostamaan raketin maan pinnalta, koska sen työntövoima on pieni, vaikka suihku onkin nopea. Mutta avaruudessa se lisää jatkuvasti raketin nopeutta, vaikkapa viikkokaupalla. Voimansa ionimoottori saa helpoimmin ydinreaktorista.

Nopein suihku saadaan säteilystä, jonka nopeus on tunnetusti 300 000 km/s. Tällainen fotonimoottori on mahdollinen vain jos pystytään muuttamaan ainetta suoraan energiaksi. Se kuluttaa nimittäin niin suunnattomasti energiaa. Jos tässä

Högforsin Tehtaan Teknillisen Kerhon pitkäaikainen puheenjohtaja rehtori T. Nissinen

'Avaruusmatkailuillassa' oli kerho-huoneisto viimeistä sijaa myöten täynnä

onnistutaan, avautuu ihmiselle valtavia mahdollisuuksia juuri ajansäästön vuoksi.

Einsteinin aika

Kuvittelemme siis, että meillä on käytettävissä rajattomiin energiaa, koska muutamme aineen suoraan energiaksi. Silloin on kysymys vain ajasta, joka ihmiseltä kuluu avaruulentoihin. Tavoitteena pidämme jotain aurinkokuntaa, jossa on älyllisiä olentoja. Lähimmät kymmenen tällaista aurinkokuntaa ovat laskelmien mukaan noin 20 valovuoden päässä. Tämä näyttäisi viittaavan siihen, että edestakaiseen matkaan kuluu vähintään 20 vuotta. Einstein tulee kuitenkin avuksi suhteellisuusteoriallaan.

Kun kappaleen nopeus alkaa lähennellä valon nopeutta, hidastuu kappaleessa oleva kello. Tämä on muuten todettu jo laboratorioissa Mössbauerin herkkien ydinkellojen avulla. Jos ajattelemme, että avaruuslaivaa kiihdytetään samalla tavalla kuin kappaleen nopeus kiihtyy sen pudotessa, saadaan seuraavan tapainen aikajärjestelmä. Raketissa kiitävän kokema aika jää pian paljon lyhyemmäksi kuin maan pinnalla olevien kokema.

Perustana on se, että aluksi raketin nopeutta kiihdytetään, sitten samalla tavalla hidastetaan, kunnes saavutaan tavoitettuun tähteen, minkä jälkeen kiihdytetään takai-

sinpään ja taas hidastetaan, jolloin saavutaan jälleen maapallolle. Lyhyillä etäisyyksillä ei raketissa matkaaajan aika vielä venähdä. Mutta jos kohde on 10 valovuoden päässä, on ajan voitto jo huomattava. Tällöin kuluu raketissa matkaaajan mielestä edestakaiseen retkeen vain 10 vuotta, kun maan pinnalle jääneiden mielestä kuluu 24 vuotta.

20 vuodessa pystyy avaruusmatkailija käymään 130 valovuoden päässä ja 30 vuodessa 1 500 valovuoden päässä. Jälkimmäisessä tapauksessa on siis maan pinnalla kulunut kokonaista 3 000 vuotta. 50 vuodessa avaruusmatkailija ehtii kauas Linunradan ulkopuolelle, käymään 200 000 valovuoden päässä, jolloin siis maan pinnalla on kulunut 400 000 vuotta. Valitettavasti eivät nämä luvut ole aivan todellisia.

Fotonirakettiakin käytettäessä on kysymyksessä raketin massan kulluttaminen. Jos raketin loppupaino on 1/10 lähtöpainosta, on raketissa matkaaajan aika venähtänyt viisinkertaiseksi. Tämä massasuhde tuntuu äärimmäiseltä rajalta. Sekin merkitsee jo valtavaa etua. Kun raketissa sen täydessä vauhdissa on kulunut vain vuosi, on maan pinnalla kulunut viisi vuotta. Näin ollen on mahdollisuuksien rajoissa käydä ihmisiin puitteissa jollain asutulla planeetalla vieraassa aurinkokunnassa. Tätä mahdollisuutta ei fysiikka kuitenkaan pidä vielä realistena.

Lukukinkerit Juantehtaalla

Maamme seurakunnallisessa elämässä on lukukinkereillä ollut merkittävä sijansa 1600-luvulta meidän aikoihimme asti. Seurakunta on ollut jaettuna kinkeripiireihin ja kerran vuodessa on jokin piirin taloista vuorollansa saanut järjestääkseen lukukinkerit. Tämä kunnia on sisältänyt myös velvollisuuksia, joihin on kuulunut ennen kaikkea kestityksestä huolehtiminen, papin ja lukkarin majoittaminen ja kyyditseminen. Alkuaan kinkersana onkin merkinnyt kestitys- ja majoitusveroa.

Suomen kansa on saapunut kinkereihinsä hartaana mutta samalla pelko ja vavistus mielessä. Kuinka selvitään papin tuikean katseen edessä kristinuskon opinkappaleista ja miten on lukutaidon laita? Kun tällaiseen tulikokeeseen jouduttiin papin ja lukkarin sekä kyläläisten läsnä ollessa, tuli siitä monelle kova koetus. Kasvot punoittivat ja kieli kangerteli, kun koetti tavoitella oikeita sanoja. Vielä piinallisemmaksi muodostui tilanne, jos vastaus jäi hämilliseksi vaitioloksi. Mutta oli joukossa sellaisiakin, jotka loistivat kristinopin tiedoillaan ja lukutaidollaan, pudottelivat kuin olisi vesi iloisesti hyppelhtinyt keväisessä purossa.

Lukukinkereitä nimitettiin useasti lyhykäisestään kinkereiksi tai lukusiksi. Niiden ohjelmaan saattoi liittyä myös aivan käytännöllisiä toimituksia. Esimerkiksi pappi

kyseli talojen kuulumiset ja korjasi papinkirjat kunkin savun kohdalta ajan tasalle. Mutta tärkeintä oli tietenkin hengellinen anti. Kuulustelujen lisäksi julistettiin jumalan sanaa ja veisattiin virsiä. Varmaan moni lähtikin näistä tilaisuuksista arkitöitään jatkamaan totuuden tunto sydämessään. Samalla kinkerit muodostuivat juhlahetkeksi, joista saadut vaikutelmat saattoivat kestää läpi elämän. Kinkerit olivat varmaan toisinaan kuin näytelmällinen tapaus. Siinä oli jännitystä, draamallisuutta ja yhdessäolon mukanaan tuomaa seurallisuutta. Vakavuus saattoi myös hetkittäin vaihtua hilpeudeksi, kun kovapäiset Eskot ja liukaskieliset Maijat saivat aikaan aitoja koomillisia tilanteita. Niistä riitti puhumista pitkäksi aikaa.

Kaupunkimaisen yhdyskunnan elämänpäiväsi lukukinkerit ovat siirtyneet jokseenkin tarkkaan historiaan. Nuoren polven kohdalla tuollainen sana vilahtaa enää koulukirjan sivulla ja jää sisällöltään kovin etäiseksi ja epämääräiseksi. Yllätykseksi kaupunkilaiselle kinkeri-perinne elää kuitenkin yhä maaseudulla ja eräin paikoin vielä varsin elinvoimaisenaakin, tosin osittain uusiin muotoihin hakeutuneena. Lukijoittemme kannalta on varmaan mielenkiintoista tietää, että kinkerit ovat edelleen elävä todellisuus myös Juankoskella aivan tehtaan välittömässä tuntumassa.

Juankosken kirkkoherra, lääninrovasti Erkki Pulkkinen (vas.) ja director cantus Vihtori Pasuri kinkervirttä veisaamassa

Eräänä kuluva huhtikuun alkupäivänä ennen kymmentä oli Juankoskella suorastaan kansainvaellus kohti tehtaana paikallispäällikön, dipl. ins. Lasse Timgrenin asuntoa. Juankosken kaltaisessa pienessä kylässä voidaan syystä puhua kansainvaelluksesta, kun 130 henkeä on arkiaamuna matkalla yhteiseen tilaisuuteen. Kysymyksessä oli lukukinkerit ja niiden järjestäjänä vuorollaan ruukkikylän vanhin talo, v.

Totisia ilmeitä niin tyttöjen kuin poikien puolella. Äärimmäisenä vasemmalla opettaja Eino Evijärvi

1826 rakennettu tehtaan tilan pää-rakennus.

Nämä tehtaan osalle lankeavat kinkerit olisi hyvin voitu järjestää seuratalossa tai jossakin muussa avarassa huoneessa, mutta vanhan kinkeriperinteen mukaisesti ins. ja rva Timgren halusivat pitää ne kodin ilmapiirissä. Kaunis uusklassilinen rakennus, tyyliiltään, sijainniltaan ja avarien tilojensa puolesta koko seudun kaunistus, tarjosikin juhlat ja samalla kodikkaat puitteet kinkereille.

Pääosa kinkeriväestä oli lapsia, rippikoululaisia, rippikouluun pyrkiviä ja kansakoululaisia, mutta myös vanhempaa väkeä oli arkipäivän huomioon ottaen runsaasti

mukana. Tytöt istuivat tapansa mukaan kainosti uskaltamatta juuri nojata biedermeierilaisen tuolin selkämystään, pojat sen sijaan isäntämiehen tapaan sohvaan tai nojatuoliin uppoutuneena. Jokaisella oli raamattu, virsikirja ja katekismus mukanaan. Vaikka kinkerit tapansa mukaisesti venähtivät pitkän puoleiseksi, jaksoivat nuoret koko ajan istua hiljaa ja tarkkaavaisina. Tällainen nuorisosta saatu vaikutelma poikkesi perin pohjin niistä kuvauksista, joita nuorisostamme nykyisin niin kerkeästi annetaan. Tietenkin tähän tilaisuuteen oli tultu rippikoulun velvoittamina ja kansakoululaiset opettajansa johdolla, mutta nuorten käyttäytymisestä sai sen vaikutelman, että he olivat täydestä halustaan näillä kinkereillä mukana. Kenties tämä vierailu tehtaan paikallispuhallikon kodissa ja siellä koettu vieraanvaraisuus ja ystävällisyys tulee muutenkin säilymään yhtenä heidän nuoruuden aikansa miellyttävänä muistona.

Vanhaan seurakunnalliseen tapaan muodostui miesten ja naisten puoli, joskaan ei nyt ihan kirjaimellisesti. Vanhempi väki otti oikeuden istua vapaasti, mutta tytöt ryhmittäytyivät saliin ja pojat hallin toisella puolella olevaan huoneeseen. Seurakunnan kirkkoherra, lääninrovasti Erkki Pulkkinen

ja kanttori, dir. cant. Vihtori Pasuri asettuivat huoneita yhdistävään halliin, samoin kuin suntio Kalle Hämäläinen. Hallista käsin rovasti tavoitti kinkeriväen, saattoi heitä kuulustella ja puhua heille, siitä oli kanttorin myös hyvä johtaa virrenveisuuta.

Kinkerit aloitettiin virrenveisuulla. Johdannoksi rovasti Pulkkinen puhui nuoruuden ajasta. Se on luonnostaan ilon aikaa, mutta nuoruudella on myös vakavat kasvot. Nuorilla ihmisillä on vaikeuksia, joiden kanssa he joutuvat kamppailemaan. Monet myös tuntevat, että nuorena on vakavasti pyrittävä valmistautumaan vastaista elämää varten.

Tämä poika lasketteli kinkeriläksynsä kuuluvalla äänellä ja kangartelematta

Juankosken seurakunnan suntio Kalle Hämäläinen

Vanhaa ja nuorta juankoskelaispolvea

Kinkeriläksynä oli katekismuksen kristinopin kastetta käsittelevät kappaleet. Sujuvasti tunnuttiin läksy osaavan ja rovasti selvitteli kastetta laajalti liittäen mukaan monenlaista yleistä tietoutta. Aamiaistauon jälkeen kuulusteltiin kinkervirsi n:o 181. Kinkervirreksi valitaan tavallisesti jokin vähemmän tunnettu virsi. Se pudoteltiin nopealla lukunuotilla ulkoa ja virsi kaikui voimallisesti sitä yhteisesti veisattaessa. Yleensäkin näillä kinkereillä osattiin veisata. Seuraava-

na oli vuorossa raamatunläksy, joksi oli valittu Apostolien tekojen 13. luku. Tähänkin kuulusteluun liittyi rovastin syventävä selvitys.

Lopuksi keskusteltiin pyhäkoulutoiminnasta, sovittiin piirin vastaisista kinkereistä ja annettiin kinkerialäksyt. Sitten seurasi loppuharjaus ja päätösvirsi, minkä jälkeen rovasti puhutteli vielä rippikouluun pyrkiviä. Nämä olivatkin saaneet olla pienoisessa jännityksessä loppuun saakka. Tällä kertaa ei alkukuulustelua suoritettu, mutta rovasti teki ymmärrettäväksi, että pyhäkoulussa on hankittava pohjatiedot rippikoulua varten. Ennen poislähtöään moni lapsi halusi vielä ns. muistoksetelin näistä kinkereistä.

Oma lukunsa oli kinkerien kestitys. Aamiaistauon aikana kinkeri-

Tytöt ovat piirittäneet kanttorin saadaksensa 'kinkeriesetelin'

Kinkertalon isäntä dipl.ins. Lasse Timgren (kesk.) rovasti Pulkkinen ja kanttori Pasurin seurassa kahvipöydän ääressä

Kinkertalon emäntä Annele Timgren kutsuu kinkerväkeä ruokapöytään

välle tarjottiin aluksi voileipiä maidon tai kaljan kera ja sitten kahvipöydän antimia. Jälkiruokaksi oli punaposkisia omenia. Kinkerien päättäjäisiksi varttunut väki jäi vielä päivälliselle ravitsemaan itseään perinteellisillä ruokalajeilla. Pito-pöydässä oli mm. maksalaatikkoa, lanttulaatikkoa, kinkkua ja jälkiruokaksi hedelmäkeittoa.

Perinteellistä tällaisella kinkerpäivällisellä oli myös eräänlainen teeskentelemätön arvokkuus ja keskustelun liikkuminen vakavien asioiden parissa. Kaupunkipaikoissa alituksen kiireen keskellä ja pinnallisista, usein teeskentelevistä seuratavoista johtuen ei juuri tuollaista läheistä ja rakentavaa juhlatunnelmaa saada syntymään.

Päivällisen lomassa rovasti Pulkkinen kertoi lehtemme edustajalle, että Juankosken seurakunta on jaettu viiteen kinkeripiiriin. Kevättalvi on kinkereiden aikaa ja kukin talo on valmis aina vuorollaan ottamaan kinkeriä vastaan. Kesäisin pidetään pyhäkoulutarkastuksia, joista käytetään nimitystä kesäkinkeri. Pyhäkoulutoiminta on muuten seurakunnassa voimakasta. Niinpä yksistään Juantehtaan piirissä on neljä pyhäkoulua ja niiden kirjoissa toistasataa lasta.

Kinkeriä olivat kestäneet viisi tuntia ja lähdön hetki koitti. Siis henkin liittyi vielä kinkerieseremoniaa, sillä hevonen rekineen ja karhunkuntaloineen oli rakennuksen kuis-tin edessä rovastia ja lukkaria odottamassa.

Kinkerien perinteellinen loppunäytös: kirkkoherra, kanttori ja kantoorska kyydittiin kinkertalon hevosella kotiin

Eino Leinon kalossit

Tällä sivulla esittelemme lukijoillemme juantehtaalaisen työnjohtajan Eino Vainion. Kerran aikaisemminkin hän on vilahtanut tekstissämme ja silloinkin kuvan kanssa, mutta se oli sellaista virallista juttua, selostusta Juantehtaan sahasta ja lautatarhasta. Nyt pistäydymme hänen kauniissa ja vieraanvaraisessa kodissaan.

Vainion kodissa onkin kerrakseen ihmettelemistä. Kodikkuuden lisäksi löydämme sieltä harvinaisia kulttuurimuistoja, kirjoja ja taideteoksia, jotka saivat sellaisen tavaran keräilijät kateudesta myrkynvihereiksi. Vai mitä mieltä olette kirjoista, joissa on tekijöiden omistuskirjoituksia itsestään Eino Leinosta lähtien. Kirjojen nimilehdillä vilahtelee Tulenkantajien edustajia 1920-luvulta, mutta myös kahden seuraavan vuosikymmenen kirjallista maailmaa. Kuvassa osittain näkyvä akvarelli on Wäinö Aaltonen taidekoulu-vuosinaan maalaama, perin sallismainen aiheeltaan ja väreiltään. Yhdellä seinällä näemme erään runoilijan nuoruudenkuvan öljyvärein ikuistettuna. Kirjahyllyistä löydämme sellaisia ensipainoksia, joista monet ovat varmaan melkein päsaavuttamattomissa. Vielä merkittävämmäksi kehittyy tilanne, kun isäntämme hakee komerosta paketin ja avaa sen hellävaroen. Sieltä tulevat esiin litistyneet kalossit, joiden pohjaurteissa on vielä hiekkaa ja multaa jäljellä. Eino Vainio kertoo, että runoruhtinas Eino Leino on näillä kalosseilla viime vuosinaan kävellyt ja hänen askeltensa alla on tämän matoisen maailman tomuakin niihin tarttunut.

Kirjojen omistuskirjoituksista luimme jo Tatu ja Aino Pekkarisen nimet. Viimeksi mainittu oli Eino Vainion sisar ja hänen miehensä koko Suomen tuntema humoristi ja kirjailija Tatu Pekkarinen siis isäntämme lanko. Heiltä oli tämä erikoislaatuinen kulttuuripitoinen jäämistö siirtynyt juankoskelaiseen kotiin, jossa sille osataan antaa arvoa ja jossa sitä vaalitaan.

Pekkarisen kirjailijapariskunta oli jokakesäinen vieras tässä talossa. Läheisessä Pussinniemessä Pekkarisilla oli kesämökki ja savusauna.

Siellä syntyivät 'Kauniit Veerat' ja monet muut suuren suosion saavuttaneet laulut, viisut, hupaisat kansannäytelmät ja romaanit. Tatu Pekkarisella oli tapanaan savusaunaa lämmittäessään maata mahallaan saunan lattialla kirjoituskone nänensä alla ja naputella säkeitään. Istuvillaan kirjoittaminen ei olisi savusaunaa lämmittäessä onnistunutkaan, koska silloin olisi ainakin pää joutunut savuverhon sisään. Taisivat humoristiset säkeet parhaiten nähdä päivänvalon tässä huikeassa asennossa sakean savupilven alla.

Lämpimin mielin muistellaan Vainion perheessä Pekkarista. Hyväluontoinen oli Tatu ollut. Toisinaan hän vaipui ajatuksiinsa, myhäili ja kuljeskeli, mutta ei turhan päiten, sillä äkkiä hän sieppasi paperin ja kynän taskustaan ja kirjoitti talteen juuri syntyneen runonpätjän.

Emme tahdo saada siirtymään juttua Vainioon itseensä, emmekä oikein hennokaan, sillä niin mukavasti hän tarinoi langostaan. Veraton huumorimies on tämä Eino Vainiokin. Kun kysymme, koska hän tuli Juantehtaan töihin, niin hän lupasi näyttää työtodistuksensa, hävisi jälleen komeroon, mutta tällä kertaa tuli sieltä takaisin tiiliskivi kädessään. Tässähän se on kiveen ikuistettuna minun töihin tuloni. Tiiliskiven kupeeseen oli tekstattu Eino Vainio ja vuosiluku 1921. Sinä vuonna hän oli tullut Tiiliruukin töihin Pikonniemeen ja ikuistanut tämän tapahtuman tähän tiileen ennen polttoa. Tietysti tapaus unohtui, mutta kun päivänä muuana tehtaan erään asunnon uunia purettiin, löytyi tämä Vainion 'työtodistus' ja se toimitettiin tekijälleen. Nyt sillä on sijansa komerossa Eino Leinon kalossikäärön rinnalla.

Kun tiedustelemme, mikä on Eino Vainion mieliharrastus, vie hän meidätkin komeroon ja näyttää kahta perälaitamootoria. Toisella hän on prutkutellut Juankosken lähivesiä sellaisen matkan, että olisi tullut kuljetuksi maailman ympäri sen pulleimmalta kohdalta. Yhä vielä on moottori käyttökelpoinen, mutta uudella tietenkin pääsee nopeammin.

Useimmiten moottorivene vie Vainion ja hänen perheensä kesä-

Työnjohtaja Eino Vainio
Tatu Pekkarisen kirjallis-taiteellista
jäämistöä esittelemässä

mökille Lahnaluohtoon. Siellä mökin katolla kääntelee pyrstöään tuulen mukaan lahnan muotoinen tuuliviiri. Se on realistissävynäinen taide-teos. 2 kiloa 600 grammaa painavan lahnan ääriiviivat Vainio piirsi pahvinpalaselle ja sanoi sepälle, että teepäs tuon mallin mukainen tuuliviiri. Mallilahna on ollut yksi monista. Vainio on saanut sellaisia kalansaaliita, ettei niitä hirviä tässä ruveta kertomaan, kalajuttuja kun niin herkästi pidetään juttuina, vaikka kuinka olisivat kruunatuilla puntareilla punnittuja.

Mutta ehkäpä voimme myöhemmin näyttää valokuvan todistuskappaleena, että kala tarttuu Vainion pyydykseen. Saimme kutsun Lahnaluohtoon katsomaan mökkiä, jonka ikkunasta voi heittää ongensiiman veteen. Siellä Vainio aikoo vanhaksi tultuaan istuskella keinutuolissa ja nostella ongella vedenviljaa suoraan pataan ja pannuun. Nyt hän ei vielä kalastuksesta puheen ollen väistä vaivannäköä. Talvellakin hänellä on järven verkot, joita käy vaimonsa kanssa kokemassa. Pietarin kalansaaliita ei kylläkään lähivesiltä enää saa, mutta olisipas lumikiittäjä, tuumiskelee Vainio nauru suupieleessä, niin kyllä verkot olisi talvellakin oikeilla kala-apajilla.

Kilpailujen kuuluttajan tehtäviä hoiteli myyntipäällikkö V. Pylvänäinen

lessa yhdeksän parhaan joukossa. Mauno Arkko Voikkaalta sai ensimmäisen mestaruutensa, Unto Pöyhösen Voikkaalta oli toinen ja metsäosaston Mauno Hakkarainen kolmas.

Kilpailu suoritettiin Vierumäen 'keltaisella ladulla', jonka pituus on

mevuotisen mestarin, voikkaalaisen Keijo Hokkasen. Högforsin paras mies Aapo Hietanen jäi seitsemänneksi. Ikämiessarjan voitti Juantehtaan Eino Julkunen, joka yleisessä sarjassa oli kymmenes.

Joukkuekilpailussa sai Voikkaa toisen perättäisen kiinnityksen kilpailtavana olevaan kiertopalkintoon. Kymintehdas oli joukkuekilpailussa toinen ja Karkkila kolmas.

Hiihtomestaruuskilpailut Vierumäen urheiluopistolla

Kymi-yhtymän 19. hiihtomestaruuskilpailut pidettiin 10. 3. Suomen Urheiluopistolla Vierumäellä. Kilpailut järjesti Högforsin Heinolan tehdas. Kilpailuolosuhteet olivat erinomaiset ja hyvän kelin ansiosta aikaerot muodostuivat vähäisiksi. Voikkaan tehdas hallitsi kilpailua viemällä joukkuemestaruuden ylivoimaisesti viiden voikkaalaisen ol-

n. 7 km. Reitti ei ollut kovin vaikea, mutta laskut olivat lyhyitä ja jyrkkiä ja kun latu oli osittain pehmeä, olivat tekniikkamiehet ladulla valttia. Jo etukäteen ounasteltiin Mauno Hakkaraisen, Unto Pöyhösen ja Mauno Arkon nousevan palkintopallille, kuten sitten kävikin. Neljänneksi tullut Kymintehdään Atte Kekkonen löi hieman yllättäen vii-

Talvimestaruuskilpailuista muodostui kaikin puolin onnistuneet. Högforsin Heinolan tehtaan miehet ovat olleet järjestämässä suuriakin urheilukilpailuja ja näyttivät näissäkin hiihdoissa tottuneisuutensa sekä hyvän järjestelykykynsä. Auringoinen kevättalvinen päivä sai Vierumäen komean luonnon esiintymään kaikessa komeudessaan, jo-

Kilpailun voittaja voikkaalainen Mauno Arkko toimitsijatehtäviä hoitelevien poikien hoivissa

Kilpailun toisen sijan korjasi voikkaalainen Unto Pöyhönen

ten kisoihin osallistuneet ja muut kisavieraat viettivät todellisen urheilusunnuntain.

Palkintojen jako päättäjäisaterioineen pidettiin urheiluopistossa. Palkintojen jaon suorittivat konttoripäällikkö Reijo Koijärvi ja teknikko Leo Rauhala. Sosiaalipäällikkö Åke Launikari puhui kiittäen kilpailijoita, järjestäjiä ja urheiluopistoa. Samalla ojennettiin urheiluopistolle

9) Anssi Joutjärvi, Voikkaa 50.25, 10) Eino Julkunen, Juantehdas 50.27, 11) Kalevi Hakala, Heinola 50.59, 12) Keijo Holopainen, Voikkaa 51.00, 13) Leo Viljakainen, Kymintehdas 51.02, 14) Antero Lumme, Salo 51.04, 15) Niilo Stjerna, Kymintehdas 51.14, 16) Osmo Niemelä, Voikkaa 51.35, 17) Pentti Björk, Heinola 51.39, 18) Ari Moilanen, Karkkila 51.51, 19) Mikko El-

Kilpailumaasto oli vaihtelevaa, laskut ja nousut lyhyitä ja jyrkkiä

muistolahja.

Kilpailujen yhteydessä pidetyssä tehtaiden urheiluedustajien kokouksessa päätettiin hiihtomestaruuskilpailujen ohjelmaan lisätä kokeilumielessä naisten sarja ja viestihiihto. Kesämestaruuskilpailut pidetään elokuun lopulla Juantehtaalla. Kesän aikana ratkaistaan myös tehtaiden välinen paremmuus miesten lentopallossa kaksilohkoisen sarjan avulla.

Tulokset: 15 km: 1) Mauno Arkko, Voikkaa 47.48, 2) Unto Pöyhönen, Voikkaa 48.21, 3) Mauno Hakkarainen, Metsäosasto 48.44, 4) Atte Kekkonen, Kymintehdas 48.58, 5) Keijo Hokkanen, Voikkaa 49.32, 6) Lasse Jyräs, Voikkaa 49.58, 7) Aapo Hietanen, Karkkila 50.14, 8) Pertti Arvila, Kymintehdas 50.19,

Vierumäen urheiluopisto otti jälleen yhtymän urheiluväen vieraanvaraisesti vastaan

Lähtöviivalla kolmanneksi tullut metsäosaston Mauno Hakkarainen (oik.) ja juantehtaalainen Raimo Hämäläinen

Ikämiesten sarjan voittaja Eino Julkunen Juantehtaalta (oik.) vastaanottamassa palkintoaan. Keskellä konttoripäällikkö Reijo Koijärvi vieressään teknikko Leo Rauhala

Marjanen, Salo 55.45, 38) Taisto Strengell, Juantehtas 56.28, 39) Urho Niemi, Kymintehdas 56.41, 40) Pasi Vuorinen, Salo 57.21, 41) Asko Huvinen, Heinola 58.17, 42) Pekka Saarinen, Salo 58.37, 43) Matti Hovi, Heinola 58.42, 44) Erkki Paasonen, Kymintehdas 59.29, 45) Raimo Tuominen, Salo 1.00.20, 46) Markku Löf, Lahti 1.00.27, 47) Raimo Hämäläinen, Juantehtas 1.00.37, 48) Harri Kaija, Lahti 1.04.59, 49) Sakari Vilhunen, Lahti 1.16.25, 50) Eino Savolainen, Lahti 1.31.23.

Ikämiehet: 1) Eino Julkunen, Juantehtas 50.27, 2) Osmo Niemelä, Voikkaa 51.35, 3) Mikko Elvas,

Karkkila 52.13, 4) Niilo Virtanen, Heinola 52.54, 5) Yrjö Koho, Heinola 53.45, 6) Arvi Julkunen, Juantehtas 53.59, 7) Olavi Asikainen, Voikkaa 54.59, 8) Urho Niemi, Kymintehdas 56.41, 9) Sakari Vilhunen, Lahti 1.16.25.

Joukkue tulokset: 1) Voikkaa 49.30, 2) Kymintehdas 51.11, 3) Karkkila 52.13, 4) Heinola 52.19, 5) Juantehtas 53.05, 6) Salo 54.54, 7) Lahti 1.13.18.

Joukkuekilpailun voitti Voikkaa. Mestarijoukkueen jäsenet vasemmalta Mauno Arkko, Unto Pöyhönen, Keijo Hokkanen, Lasse Jyräs, Anssi Joutjärvi ja Keijo Holopainen

Varatuomari Matti Ylikangas harjannostajaispuhetta pitämässä

Kaksi kerrostaloa harjassa

Yhtiöllä on Kuusankoskella rakenteilla kaksi 3-kerroksista asuintaloa. Ne sijaitsevat erittäin edustavalla paikalla Lehmustien varrella lähellä Kuusankosken urheilu-kenttää. Näihin virkailijoille ja mestareille tarkoitettuihin taloihin tulee 24 huoneistoa, joiden pinta-ala on keskimäärin n. 80 m². Kaikkiaan taloihin tulee lattiapinta-alaa 1 850 m² ja kuutiolavuus on 9 600 m³. Suun-

Harjannostajaisista: oik. toimitusjohtaja Tauno Potinkara, arkkitehti Arne Helander, rakennuspäällikkö Sven-Åke Lemström ja luottamusmies Eino Muttanen

nitelmiin kuuluu, että myöhemmin tähän taloryhmään tulee vielä kaksi rakennusta lisää.

Rakennusten harjannostajaisia vietettiin maaliskuun 8 päivänä. Tilaisuudessa olivat läsnä yhtiön rakennuspäällikkö Sven-Åke Lemström, talojen suunnittelija arkkitehti Arne Helander, urakoitsijaliikkeen Sainio & Potinkaran toimitusjohtaja Tauno Potinkara, kauppalaninsinööri Lauri Honkanen, rakennustarkastaja Eino Niininen, alurakoitsijaliikkeiden edustajia, talon rakentajia sekä yhtiön omaa väkeä. Rakennus valmistuu elokuun 15 päivään mennessä.

Varastomies Lauri Lautalalle, Hallan tehtaan pitkäaikaiselle työntekijälle luovutettiin Hallan kerholla 21. 2. pidetyssä juhlatilaisuudessa Tasavallan presidentin hänelle myöntämä Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1. luokan mitali. Varastomies Lauri Lautala tuli Hallan Tehtaan palvelukseen 1. 8. 1918 autonkuljettajaksi auto-osastolle. V. 1947 hän siirtyi varastolle, jossa hän edelleenkin työskentelee. Apulaisainnointisija Börje Carlson ojensi mitalin kiittäen samalla mitalin saajaa pitkäaikaisesta ja uskollisesta palveluksesta.

Varastomies
Lauri Lautala
puolisoineen

Rva Annele Timgren
kiinnitti mitalin
mestari Lönnmarkin
rintaan.
Vas. dipl. ins.
L. Timgren.

Juantehtaan virkamieskerholla 21. 2. olleessa juhlatilaisuudessa ojennettiin hiomomestari Lauri Lönnmarkille Tasavallan presidentin hänelle myöntämä Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1. luokan mitali kultaristein. Tilaisuudessa kiitti dipl. ins. L. Timgren mitalin saajaa uskollisesta palveluksesta. Hiomomestari Lönnmark on ollut yhtiön palveluksessa yli 43 vuotta. V:sta 1922 lähtien hän on toiminut hiomomestarina.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

TOIVO EKHOLM

maalari talousosastolta tulee 22. 5. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Jaalassa 18. 6. 1901. Yhtiön palvelukseen Kuusaan rakennus-

osastolle hän tuli v. 1916. Hän on työskennellyt maalarina Kymin rakennusosastolla ja talousosastolla.

AKSEL STARCK

automestari kuljetusosastolta tulee 20. 6. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 12. 11. 1901. Hän tuli yhtiön palvelukseen Kymin korjauspajalle v. 1916 ja työskenteli siellä vuoteen 1920. V. 1923 hän tuli Kymin talousosastolle autonkuljettajaksi ja siirtyi pari vuotta myöhemmin autonasentajan ammattiin, mis-

sä tehtävässä hän toimi vuoteen 1946, jolloin hänet nimitettiin mestariksi. V. 1951 hän siirtyi vastaperustetulle kuljetusosastolle autokorjaamon mestariksi ja on tässä toimessa edelleenkin. Hän on toiminut v:sta 1951 lähtien myös varakatsastusmiehenä suorittaen yhtiön autojen katsastukset. Hänen ammattitaitonsa ja asiantuntemuksensa autoalalla ovat saaneet tunnustusta yhtiön ulkopuolellakin. Suomen Autoklubi myönsi hänelle v. 1955 kultaisen ansiomerkin. Yhtiön tehdaspalokuntaan hän on kuulunut yli 30 vuotta toimien mm.

Aksel Starck

Erland Harlin

Viljo Salminen

Niilo Telkkinen

Kaarlo Hyvärinen

Martti Joutjärvi

Aatto Nikula

Pentti Hasu

konemiesten kouluttajana. V. 1961 Tasavallan presidentti myönsi hänelle Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I lk:n mitalin kultaristein hänen suoritustamastaan pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta palveluksesta.

ERLAND HARLIN

työnjohtaja talousosastolta tulee 23. 6. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 19. 3. 1903. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1916 satulasepän verstaalle. Työnjohtajaksi hänet nimitettiin v. 1947. Hän on suorittanut myös ansiokkaan päivätyön yhtiön tehdaspalokunnan riveissä kuultuaan siihen jo yli 30 vuotta. Hän kuuluu nykyisin palokunnan kunnia-komppaniaan.

VILJO SALMINEN

etumies Kymin selluloosatehtaan kuorimolta tulee 24. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 6. 8. 1899. Suurimman osan 40-vuotisesta palveluksestaan hän on ollut Kymin selluloosatehtaalla ja hoitanut siellä yli 35 vuotta kuorimon etumiehen tehtäviä uutteruudella ja kiitosta ansaitsevalla tavalla.

NIILO TELKKINEN

mittamies kuljetusosastolta tulee 3. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 4. 10. 1905. Yhtiön palvelukseen maalarin oppilaaksi Kymin rakennusosastolle hän tuli v. 1921. Sieltä hän siirtyi Voikkaan rakennusosastolle ja viiden vuoden kulluttua lämmittäjäksi Kymin höyryosastolle. Työnjohtajaksi hänet nimitettiin samalle osastolle v. 1943. Työnjohtajaksi Kymin ulkutyöosastolle hän siirtyi v. 1949. Mittamieheksi hänet nimitettiin v. 1959.

KAARLO HYVÄRINEN

muurari Voikkaan rakennusosastolta tulee 6. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 20. 9. 1904. Yhtiön palvelukseen hän tuli Voikkaan ulkutyöosastolle 16-vuotiaana ja siirtyi sieltä paperitehtaalalle. Jo 19-vuotiaana hän toimi silinterimiehen tehtävissä. V. 1927 hän siirtyi rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee muurarina.

MARTTI JOUTJÄRVI

siirtolaitoksen hoitaja Voikkaan puuhiomolta tulee 7. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 14. 1. 1907. Työskentelynsä yhtiön palveluksessa hän aloitti v. 1922 Voikkaan ulkutyöosastolla. Oltuaan vv. 1924—1930 tallilla hevosmiehenä hän siirtyi takaisin ulkutyöosastolle. V. 1945 hän tuli puuhiomolle puiden latojaksi ja on siitä lähtien työskennellyt tällä osastolla.

AATTO NIKULA

koneenhoitaja Kymin paperitehtaalta tulee 11. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 9. 4. 1907 litissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli Kymin paperitehtaalle v. 1922. Hän on työskennellyt paperikoneilla erilaisissa ammateissa. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1947.

PENTTI HASU

autonkuljettaja kuljetusosastolta tulee 16. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 21. 3. 1908. 13-vuotiaana hän tuli Voikkaan uitto-osastolle kesätöihin. Koulunkäyntinsä jälkeen hän työskenteli Voikkaan koskityömaalla vv. 1922—1924 ja siirtyi sen jälkeen rakennus-

osastolle. Kun yhtiö v. 1926 hankki Voikkaalle ensimmäisen Ford-merkkisen kuorma-auton, pääsi Pentti Hasu sen 'kuskiksi'. Tästä alkoi hänen autonkuljettajan uransa. Ansiostaan autonkuljettajana hän sai v. 1948 Suomen Autoklubin hopeisen ansiomerkin.

HALLAN TEHTAAT

VILHO PÖNTINEN

puutavaran luovuttaja tuli 19. 2. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän tuli lautatarhalle työhön v. 1920 ja työskenteli mm. lastaajana ja lajittelijana. Oltuaan välillä muualla työssä hän palasi Hallaan v. 1942 työhön lautatarhalle. V. 1948 hän siirtyi maalariksi rakennusosastolle ja v. 1952 nykyiseen tehtäväänsä 'kuittariksi'.

ASSER OLSEN

tukkityömies tuli 21. 3. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. V. 1920 hän tuli työhön lautatarhalle lastaajaksi ja lajittelijaksi. Välillä hän työskenteli muualla ja palasi v. 1942 lautatarhalle. Sieltä hän siirtyi rakennusosastolle kirvesmieheksi v. 1956 ja nykyiseen ammattiinsa tukkiosastolle v. 1961.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

KERTTU NIILO-RÄMÄ

siivooja kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 29. 4. Työskenneltään useaan otteeseen lyhyehköjä aikoja Voikkaan tehtaan eri osastoilla hän tuli v. 1947

Albert Uosukainen

Unto Koskinen

Oiva Sahlberg

Veli Mäkelä

Voikkaan ulkotyöosastolle ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt samalla osastolla.

VIENO HAIKONEN

siivooja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 21. 5. Hän on syntynyt Iitissä. V. 1948 hän tuli työhön paperitehtaalle ja on v:sta 1955 lähtien työskennellyt siivoojana. Hän toimii paperitehtaan siivoojien luottamusmiehenä.

ALBERT UOSUKAINEN

rakennusapumies Voikkaan rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 21. 5. Hän on syntynyt Valkjärvellä. Yhtiön palvelukseen Voikkaan ulkotyöosastolle hän tuli v. 1945. Sieltä hän siirtyi v. 1958 rakennusosastolle. Syntymäseudullaan Karjalassa hän työskenteli monilla aloilla pääasiassa kuitenkin sahalahtoksissa. Nuorisoseuratyö ja urheilu olivat nuorempana hänen vapaa-ajanharrastuksiaan.

AARNE HALINEN

happipullojen täyttäjä karbiditehtaalta täyttää 60 vuotta 15. 6. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen metsäosastolle hän tuli v. 1916. V. 1928 hän siirtyi Voikkaan selluloosatehtaalle ja v. 1943 paperitehtaalle. Karbiditehtaan palveluksessa hän on ollut v:sta 1945 lähtien.

USKO SIHVONEN

autonkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 24. 4.

ERKKI MAUNO

saksimies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 26. 4.

UNTO KOSKINEN

vuoromestari Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 5. 5. Hän on syntynyt Joutsenossa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikkaan talousosastolle v. 1929. Sieltä hän siirtyi kolmen kuukauden kuluttua paperitehtaalle. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1952 ja vuoromestariksi v. 1961 yhtiön työnjohtajakurssin suoritettuaan. Hän on kuulunut tehtaan palokuntaan v:sta 1946 lähtien. Hän on Sotainvalidien Veljesliiton Kuusankosken osaston puheenjohtaja ja kuuluu Kymenlaakson sotainvalidien veljeskodin huoltosäätiön hallintoneuvostoon. Voikkaan Sekakuoroon hän on kuulunut 26 vuotta ja ollut mm. puheenjohtajana. Kuusankosken Lionsklubiin hän on kuulunut v:sta 1958 lähtien. Ennen sotia hän harrasti aktiivisesti jalkapalloa, painia ja yleisurheilua. Hän kuuluu Voikkaan Urheilu-Veikkojen johtokuntaan ja toimii paini- ja yleisurheilutuomarina. Yhtiön urheiluharrastuskilpailut kuuluvat myös hänen harrastuspiiriinsä kuten kalastuskin. Paperitehtaan urheiluyhdysmiehenä hän on ollut useita vuosia.

OIVA SAHLBERG

maalari Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 15. 5. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1929 Kymin rakennusosastolle. Sen jälkeen hän työskenteli maalarina yksityisillä urakoitsijoilla mm. Kuusankosken kauppalantalon rakennusvaiheen aikana. V:sta 1932 lähtien hän on yhtäjaksoisesti työskennellyt Kymin rakennusosastolla. Hän on kuulunut yhtiön tehdaspalokuntaan 26 vuotta ja kuuluu nykyisin palokunnan kunniakomppaniaan. Harrastuksista mainittakoon kuorolaulu. Hän kuuluu Sekakuoro Kaikuun.

VELI MÄKELÄ

putki- ja levytyön opettaja ammattikoulusta täyttää 50 vuotta 25. 5. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1933. Toimittuaan eri osastoilla sekä kolmen vuotta muiden työnantajien palveluksessa hän tuli v. 1952 nykyiseen toimeensa ammattikoululle. Ammattitaitoaan hän on kartuttanut useilla alansa erikoiskursseilla. Hän osallistui molempiin sotiin yleten luutnantiksi.

ERKKI TOHKA

massankäsittelyosaston etumies Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolta täyttää 50 vuotta 26. 5. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli yankee-koneosastolle v. 1936. Massankäsittelyosaston etumieheksi hänet nimitettiin v. 1945.

TOIVO JOKINEN

viilauksen ja asennustyön opettaja ammattikoulusta täyttää 50 vuotta 29. 5. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön ammattikoulun käyttäen hän tuli yhtiön palvelukseen Kymin korjauspajalle. Toimittuaan eri osastoilla mm. pari vuotta piirtäjänä piirustuskonttorissa hän tuli v. 1940 nykyiseen toimeensa. Hänen harrastuksistaan mainittakoon erityisesti pesäpalloilu. Asevelvollisuusaikanaan hän kuului joukkueeseen, joka saavutti armeijan mestaruuden. Hän oli Vedon kannattavia voimia sen loistoaikoina, jolloin seura saavutti mm. kolme Suomen pesäpallomestaruutta.

VILHO MÄKELÄ

vuoromestari Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolta täyttää 50 vuotta 31. 5. Hän on syntynyt Sippolassa. Yhtiön palvelukseen Kymin paperitehtaalle hän tuli v. 1928. Yankee-koneosastolle hän siirtyi v. 1936. V. 1945 hänet nimitettiin koneenhoitajaksi ja vuoromestarina.

Vilho Mäkelä

Siiri Pasanen

Matti Malkki

hän on toiminut v:sta 1956 lähtien. Mainittakoon, että v. 1954 hän teki opinto- ja virkistysmatkan Englantiin yhtiön Star-tehtaille.

VEIKKO VILEN

puiden käsittelijä Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 5. 6. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikkaan sähköosastolle v. 1930. Vuoden kuluttua hän siirtyi paperitehtaalalle ja sieltä v. 1932 talousosastolle ruiskumestarin apulaiseksi. V:sta 1950 lähtien hän on ollut nykyisessä ammatissaan.

SIIRI PASANEN

karjapalvelija maatalousosastolta täyttää 50 vuotta 19. 6. Hän on syntynyt Harlussa. Yhtiön palvelukseen Eerolan kartanoon hän tuli v. 1956. Sitä ennen hän toimi Joroisissa Järvikylän kartanon sivu-tilalla karjanhoitajana.

METSÄOSASTO

VILHO HEIMALA

työnjohtaja täyttää 60 vuotta Luumäellä 10. 6. Yhtiömme metsäosaston palvelukseen hän tuli v. 1934 nuoremமாக- si työnjohtajaksi Kymen hoitoalueen Taavetin piiriin, missä hän edelleenkin toimii. Varsinaisena tehtävänään hänellä on hakkuu-, ajo- ja metsänparannustöiden valvonta, mutta hän on tilapäisesti osallistunut myös pyöreän puutavaran luovutusmittauksiin Kotkan satamassa. Hänet tunnetaan vaatimattomana, rauhallisena ja tehtävänsä tunnollisesti suorittavana työnjohtajana.

MATTI MALKKI

kirvesmies ja lastaaja Saksalasta täyttää 50 vuotta 2. 4. Hän on syntynyt

Kangaslamilla. Vv. 1937—1938 hän oli metsäosaston hakkuutöissä kotipaikkakunnallaan. Vuoden 1955 alussa hän tuli Hirvensalmen piiriin paperipuun rautatielastaustöihin ja siirtyi v. 1956 Saksalaan kirvesmieheksi ja lastaajaksi. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus ja moottoriaasiat.

EELIS KARENSALO

piiriesimies täyttää 50 vuotta 3. 5. Kuopiossa. Hän on syntynyt Nuijamaalla. Käytyään Nikkarilan metsäkoulun vv. 1936—1938 hän tuli Etelä-Savon Mhl:n metsänhoidonnuvojojaksi Kangasniemelle. V. 1946 hän siirtyi yhtiömme palvelukseen ja tuli Kangasniemen piirin piirityönjohtajaksi. V. 1954 hänet nimitettiin Kuopion hoitoalueen Kallaveden hoitopiiriin piiriesimieheksi, jossa toimessa on edelleenkin. Varsinaisen toimensa ohella hänellä on riittänyt aikaa ja tarmoa myös vapaa-ajan harrastuksiin. Kuorolaulu on harrastuksista etusijalla. Hän on useita vuosia ollut Pohjois-Savon Metsäteknikkoyhdistyksen johtokunnan jäsen ja varapuheenjohtaja. Hän osallistui talvi- ja jatkosotaan ilmavoimissa.

Eelis Karensalo

TOIVO ANTONEN

piirityönjohtaja täyttää 50 vuotta Juuassa 4. 6. Yhtiömme metsäosaston palvelukseen hän tuli v. 1936 harjoittelijaksi. Käytyään Nikkarilan metsäkoulun vv. 1938—1940 hän tuli vanhemmaksi työnjohtajaksi Kainuun hoitoalueen Iisalmen piiriin. Vv. 1945—1950 hän toimi Kajaanin hoitopiirin piiriesimiehen apulaisena ja nimitettiin v. 1951 Oulujärven piirin piirityönjohtajaksi. Juantehtaan hoitoalueen Juuan piirin piirityönjohtajaksi hän siirtyi v. 1960. Hän on toiminut erämaaseuduilla ja luonnonystävänä hän on hyvin viihtynyt salo-seudun metsissä ja työmailla. Valoisalla ja elämänmyönteisellä olemuksellaan hän on saavuttanut työnantajansa ja kanssaihmistensä suosion. Vapaa-ajan harrastuksista ovat etusijalla metsästys ja kalastus.

KALEVI KORHONEN

piirityönjohtaja täyttää 50 vuotta Hyrynsalmella 17. 6. Hän on syntynyt Rautalamilla. Valmistuttuaan metsäteknikoksi Evon metsäkoulusta v. 1944 hän meni Joh. Parviaisen Tehtaat Oy:n pal-

Toivo Anttonen

Kalevi Korhonen

Oskari Salin

Erkki Suntio

velukseen piiriesimiehen apulaiseksi. V. 1945 hän tuli yhtiömme palvelukseen metsätekniikoksi Kainuun hoitoalueeseen. Jo seuraavana vuonna hänet nimitettiin piirityönjohtajaksi Hyrynsalmen piiriin, jota tointa hän hoitaa edelleenkin. Vaativien tehtäviensä ohella toimiessaan yhtiön palveluksessa Kainuun laajoilla alueilla hän on joutunut asuinpaikkakunnallaan moniin luottamustehtäviin. Hän kuuluu Hyrynsalmen kunnanvaltuustoon ja kunnan hallinnon tilintarkastajiin, sairaalan johtokuntaan ja urheilulautakuntaan sekä Kainuun Kansallisliiton piiritoimikuntaan. Hän on Hyrynsalmen Kansallisseuran osaston perustajajäsen ja sen ensimmäinen puheenjohtaja. Hän on kuulunut Metsästäjäläliiton Kainuun piirin hallitukseen ja hänelle on myönnetty Metsästäjäläliiton hopeinen ansiomerkki. Hän toimii myös Hyrynsalmen urheilulautakunnan sihteerinä ja on ollut perustamassa Hyrynsalmen mieskuoroa toimien sen puheenjohtajana. Hän kuuluu jäsenenä Ylä-Kainuun metsätekniikkoyhdistykseen olleen sen ensimmäinen puheenjohtaja. Luonnonystävänä hän on Kainuun saaloilla löytänyt kiitollisia kohteita erikoisharrastuksilleen metsästykselle ja kalastukselle.

JUANTEHDAS

OSKARI SALIN

työkaluvaraston hoitaja täyttää 50 vuotta 18. 6. Hän on syntynyt Viipurissa. Tehtaan palvelukseen hän tuli v. 1949 rakennusosaston työkaluvaraston hoitajaksi. Hän kuuluu tehtaan palokuntaan ja on toiminut v:sta 1952 lähtien palokunnan kalustonhoitajana. Musiikkiharrastukset ovat olleet hänelle läheisiä jo nuorukaisiästä lähtien. 13-vuotiaana hän meni soitto-oppilaaksi Pohjois-Savon Rykmenttiin (Pohjan Rykmentti) Kuopioon. Soitto-oppilasaika kesti viisi vuotta, jonka jälkeen hän jatkoi palvelusta kanta-aliupseerina Pohjan Rykmentin soittokunnassa vuoden 1936 loppuun. Tämän jälkeen hän oli vuoden Sikonien tehtaan soittokunnassa. Kuopiossa ollessaan hän soitti lisäksi viulua Kuopion orkesterikoulussa ja toimi avustajana Kuopion orkesterissa. V. 1942 hän oli varajohtajana 17 D:n soittokunnassa. V. 1943 hän tuli soittajaksi Helsingin kaupungin soittokuntaan. V:sta 1947 lähtien hän toimi Kuhmoisten Saha Oy:n soittokunnan johtajana ja tultuaan Juantehtaan palvelukseen v. 1949 hän ryhtyi Juantehtaan soitto-

kunnan johtajaksi. Häneltä on riittänyt aikaa myös urheiluharrastuksiin, joista ennen muita on mainittava jalkapallo.

HALLAN TEHTAAT

RAFAEL OLSEN

autonasentaja täyttää 60 vuotta 16. 5. Hän on syntynyt Kymissä. Hän tuli yhtiön palvelukseen auto-osastolle v. 1918 ja siirtyi v. 1940 autonkuljettajaksi. Hän oli muutamia vuosia työssä muualla, mutta palasi v. 1948 takaisin autonasentajaksi autokorjaamolle.

ERKKI SUNTIO

työnjohtaja täyttää 60 vuotta 30. 5. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 kirvesmieheksi rakennusosastolle, mistä v. 1943 siirtyi höyläämölle. V. 1946 hänet nimitettiin höyläämön työnjohtajaksi. V. 1956 hän siirtyi rakennusosastolle työnjohtajaksi.

HUGO LINTUNEN

tukkityömiehes täyttää 60 vuotta 7. 6. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen tukkiosastolle hän tuli v. 1925 ja työskentelee siellä edelleenkin.

UUNO NOPANEN

katontekijä täyttää 60 vuotta 10. 6. Hän on syntynyt Kotkassa. Hän tuli yhtiön palvelukseen lautatarhalle v. 1920. Muutaman vuoden hän oli työssä muualla, mutta v:sta 1942 lähtien hän on yhtäjaksoisesti ollut tehtaan palveluksessa lautatarhalla.

EINO ADOLFSEN

työnjohtaja täyttää 50 vuotta 7. 6. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen sahalle hän tuli v. 1937. Sieltä hän samana vuonna siirtyi höyläämölle. V. 1944 hänet nimitettiin höyläämön

Hugo Lintunen

Eino Adolfsen

Pauli Häkkinen

työnjohtajaksi. V. 1956 hän siirtyi työnjohtajaksi rakennusosastolle. Oltuaan välillä työnjohtajana kuivaamolla hän v. 1961 siirtyi lautatarhalle.

KISSAKOSKI

VÄINÖ UKKONEN

voimalaitoksen ohjaamopäivystäjä Kissakoskella täytti 60 vuotta 1. 4. Hän on syntynyt Hirvensalmella ja tuli v. 1927 töihin metsäosastolle. Viiden vuoden kulluttua hän siirtyi Kissakosken tehtaan palvelukseen ja toimii nykyisin voimalaitoksen 'taulmiehenä'.

HAUKKASUO

PAULI HÄKKINEN

työnjohtaja Haukkasuolta täyttää 50 vuotta 21. 5. Hän on syntynyt Iitissä. Ammattikoulun käytyään hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1929. Oltuaan erilaisissa tehtävissä Kuusankosken tehtailla hän kävi turvealan kurssin ja siirtyi Haukkasuolle v. 1945. Haukkasuon palopäällikkönä hän on toiminut v:sta 1946. Palopäällystökoulun hän kävi v. 1948. Hän on kuulunut Sippolan kunnan palolautakuntaan ja toiminut Saveron piirin sammutuspäällikkönä ja palotarkastajana useita vuosia. Palopäällystöliiton II:n osaston jäsen hän on ollut v:sta 1947 ja Kymenlaakson palopäällystöyhdistyksen jäsen v:sta 1948 lähtien. Hän osallistui v. 1949 palopäällystön opintomatkalle Tukholmaan. Haukkasuon tehtaan tuotantokomitean jäsen hän on ollut sen perustamisesta lähtien ja kuuluu tehtaan työturvallisuustoimikuntaan. Ollessaan Kuusankoskella hän kuului Kymen-tehtaan mestarikerhon johtokuntaan. Turvamiesten johtokuntaan hän kuului yhdistyksen lakkauttamiseen saakka. Hän osallistui vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön ja otti osaa talvi- ja

Otto Routakari

jatkosotaan. Sotilasarvoltaan hän on vääpeli. Sotilasansioistaan hän on saanut useita kunniamerkkejä.

HÖGFORSIN TEHTAAT

OTTO ROUTAKARI

rataesimies täyttää 60 vuotta 17. 5. Hän on syntynyt Lopella. Oltuaan aluksi mm. rautatieyhtiön metsätöissä ja erilaisissa rakennustöissä hän tuli v. 1927 rautatien liikenneosaston palvelukseen. Junailijaksi sekajunaan hänet nimitettiin v. 1943 ja rataesimieheksi Karkkilaan v. 1962. Harrastuksista mainittakoon mieskuorolaulu.

AIMO PIHL

varastomies liesiosastolta täyttää 60 vuotta 3. 6. Hän on syntynyt Forssassa. Hän tuli tehtaan palvelukseen v. 1928. Hän toimi aluksi rakennusosastolla siirtyen kuitenkin pian kaavaajaksi valimoon. V. 1940 hän siirtyi hiekanpuhdistajaksi emalilaitokselle, missä toimi kymmenen vuotta. Sieltä hän siirtyi nykyiseen toimeensa liesiosaston välivaraoston varastomieheksi.

ERNST ALANDER

Högforsin Tehtaan teknillinen johtaja, yli-insinööri täyttää 60 vuotta 16. 6. Hän on syntynyt Lappeenrannassa. V. 1920 hän tuli ylioppilaaksi Viipurin ruotsalaisesta lyseosta ja valmistui diplominsinööriksi Teknillisessä Korkeakoulussa v. 1925. Samana vuonna hän tuli Kymin Osakeyhtiön palvelukseen, mutta lähti pian sen jälkeen Walter Ahlström-säätiön stipendiaattina opintomatkalle Skotlantiin, Englantiin ja Saksaan viipyen tällä matkalla yli vuoden. Palattuaan kotimaahan hän tuli uudelleen yhtiön palvelukseen toimien mm. tehdasrakennusosaston ja piirustuskonttorin päällikkönä sekä konepajojen

Ernst Alander

päällikköinsinöörinä. V. 1941 hänet nimitettiin Högforsin Tehtaan yli-insinööriksi, jossa virassa hän edelleenkin on. Yli-insinööri Alanderilla on huomattava osuus Högforsin Tehtaan suursuuntaisissa laajennuksissa, joita on viime vuosien aikana suoritettu ja jotka ovat nostaneet Högforsin Tehtaan suurteollisuuslaitosten piiriin. Monet ulkomaanmatkat, jotka ovat ulottuneet kaikkiin Euroopan teollisuusmaihiin sekä Yhdysvaltoihin, ovat syventäneet hänen ennestäänkin laajoja valimoalan tietojaan. V:sta 1942 alkaen, jolloin Högforsin Tehtaan Konepajakoulu perustettiin, hän on ollut koulun johtokunnan puheenjohtajana antaen kaikessa tukensa koulun menestymiseksi ja kehittämiseksi. Hänen vapaa-aikojen harrastuksistaan mainittakoon verkkopalloilu, autoilu, metsästys, kalastus ja postimerkkeily. Hirvenkaatajana hän on ensimmäisiä paikkakunnallamme. Useat vuodet hän oli tehtaan Tenniserhon innokkaana ja aloitekykyisenä puheenjohtajana. Hän on Karkkilan Rotaryklubin perustajajäsen. Kunnallisella alalla hän on toiminut Karkkilan kaupalan työasiainlautakunnan jäsenenä.

TOIVO SOHLMAN

konekorjaaja valimon korjaamosta täyttää 50 vuotta 2. 6. Hän on syntynyt Vihdissä. Tehtaan työhön hän tuli emalilaitokselle v. 1937. V. 1938 hän siirtyi konekorjaajaksi valimoon, missä edelleenkin toimii sähkötrukkien korjausmiehenä.

AARO HYVÖNEN

lämmittäjä keernaosastolta täyttää 50 vuotta 25. 6. Hän on syntynyt Impilahdella. Tehtaan työhön hän tuli puhdistamoon v. 1945. V. 1952 hän siirtyi keernaosastolle, missä nykyisin toimii keernauunien lämmittäjänä.

Manan majoille

Tammikuun 15 pnä kuoli äkillisen sairauden murtamana Lapinlahden piirin piirityönjohtaja Martti Antero Miettinen. Hän oli syntynyt lisal-messa 7. 12. 1917. Siellä hän kävi myös koulunsa. Hän valmistui metsä-tekniikoksi Rovaniemen Metsäkoulusta v. 1944 ja siirtyi sen jälkeen työnjoh-tajaksi Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n palvelukseen lisalmeen. Varsinaisen päivätyönsä hän suoritti yhtiömme pal-veluksessa. Hän tuli v. 1945 yhtiömme metsäosaston Pajujärven piiriin työnjoh-tajaksi ja oli sen jälkeen Maaninnan ja viimeksi Lapinlahden piirin piirityön-johtajana. Hänet tunnettiin tarmok-kaana ja hyvänä ammattimiehenä. Vilkkaan ja avoimen luonteen omaa-vana hänellä oli paljon ystäviä ja tut-tavia. Hän kuului moniin yhdistyksiin ja järjestöihin, joissa hänelle uskottiin useita luottamustehtäviä. Häntä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja kaksi tytärtä sekä äiti.

Apulaisisännöitsijä B. Carlson kiinnittä-mässä ansioristin joukkueenjohtaja Toi-vo Länsimiehen rintaan.

Ansioituneita Hallan palokuntalaisia: vasemmalta Toivo Länsimies, Arvo Mä-kelä, Tauno Räsänen, Selim Pajala, Lau-ri Skriko ja Jalo Koponen. Kuvasta puut-tuu Väinö Ylönen.

jatkoa sivulta 9

tään uudesta keksinnöstä, mutta muuten erinomaisen kattila 6:n konstruktiossa tämä kohta oli rat-kaistu toisin. Mittaamalla lämpöti-loja sekä ylhäällä että alhaalla ja kehittelemällä ajatuksensa käytän-

55 vuotta torvensoittajana

Juantehtaan mestarikerholla juotiin 21. 1. erojaiskahvit. Vilho Horjan-der eli 'Poika-Ville', joka on soittanut tehtaan soittokunnassa v:sta 1908 läh-tien, jätti paikkansa nuoremmille soit-tajille. Kuulumisestaan tehtaan soitto-kuntaan on Horjanderin suvulla varma

ennätys 115 vuotta, jota ei hevilla ri-kota. Vilho Horjanderin isä soitti tehtaan soittokunnassa 60 vuotta ja Poika-Vil-lelle kertyi 55 soittajavuotta. Tilaisuus-nessa lausui soittokunnan johtaja Oskari Salin kiitoksen sanoja eroavalle soitta-jalle ojentaen hänelle samalla muisto-lahjan.

Soittajaveteraani
Vilho Horjander
muistolahjoineen.
Oik. rva Horjander
ja vas. rva Timgren.

Juhlatilaisuus Hallan palokunnassa

Hallan kerholla pidettiin 4. 3. juhla-tilaisuus Hallan tehtaitten palokunnasta eroavien, pitkäaikaisesti toimineiden jä-senten kunniaksi. Apulaisisännöitsijä Börje Carlson kiitti kunniavieraita ansiokkaasta toiminnasta tehtaitten palo-suojelun hyväksi ja ojensi palosuojelu-johtaja Bengt Janssonin kanssa Palo-

kuntien Keskusliiton myöntämät ansio-ristit joukkueenjohtaja Toivo Länsimie-helle ja Väinö Ylöselä sekä ansiomita-lit kersantti Selim Pajalalle ja Lauri Skrikolle, korpraali Arvo Mäkelälle ja Tauno Räsäselä sekä palomies Jalo Ko-poselle.

Tilaisuudessa olivat läsnä myös palo-päällikkö Erkki Wecksten ja ruiskumes-tari Esko Virtanen.

nölliseksi ratkaisuksi Lehtinen pää-tyi tähän hyödylliseen aloitteeseen.

Veikko Lehtisen kuva on aloite-uutisten yhteydessä ollut aikaisem-minkin lehtemme palstoilla. Silloin hän keksi laitteen edellä mainittu-jen savukaasuputkien puhdistami-seksi helpommalla ja miellyttäväm-

mällä tavalla kuin siihen saakka oli tapahtunut. Sitä ennen hänen ehdo-tuksestaan parannettiin hiilivaa'an hinnan suojusta ja estettiin hinnan tarpeeton kuluminen. Lehtinen on siten tehnyt kolme käyttökelpoista ja hyödyllistä aloitetta kuutoskatti-lansa hyväksi.

'Humpailusta' ja vähän muustakin

Luonnon voimia vastaan on ihmisenkin kaikista apuvälineistään huolimatta jokseenkin avuton. Tämän saivat kokea Voikkaan koskityömaan insinöörit, mestarit ja työmiehet eräänä kevättalven päivänä joskus 1920-luvun alkupuolella. Silloin Kymijoen vesi nousi äkkiä kymmeniä senttejä ja mursi jokeen rakennetun työpadon. Tuollainen veden pinnan nousu- ja laskuilmio tunnettiin työmiesten kesken nimellä 'humpailu'. Kun nyt tapahtuneen rytäkän jälkeen insinööri, mestarit ja työmiehet katselivat veden nousun aiheuttamaa jälkeä, alettiin siinä tuumiskella tietysti myös syytä tällaiseen. Padon rakentaneen kirvesmiesporukan 'nokkamies' arveli, että syy kenties langetetaan hänen ja porukan harteille. Torjuakseen ennakkolta tuollaiset moitteet hän lausahti niin kovaa että herratkin sen varmasti kuulivat: "Herrat ei ottaneet huomioon humpailua". Tällä lausunnolla olikin toivottu vaikutus, sillä patoporukkaa ei syytetty mistään.

*

Voikkaan rakennusosastolla toimi aikoinaan laturina eli panostajana Issulan Roope. Hän oli railakasotteinen mies ja kai siitä johtuen hän erehtyi kerran laittamaan liian ankaran paukun. Räjähdyks heitti suuren kiven ainakin parinsadan metrin päähän. Kivi osui sähkötolppaan, joka katkesi kuin tupakka. Sen seurauksena koko lähitienoo jäi ilman sähköä ja mestari Nurminen ryntäsi julmistuneena paikalle. Roo-

pe kuunteli hetken mestarin ankaraa kielenkäyttöä, tökkäsi sitten sormellaan mestari Nurmisen rintaan ja sanoi: "Eiks vain ollukkin tarkasti ammuttu, het ens laakilla osasin tolppaan". Kun Nurminen huomasi, ettei Roope välittänyt tämän enempää hänen nuhteistaan, jätti hän asian silleen, kun kaiken lisäksi ei pahempaa onnettomuuttaakaan ollut sattunut.

*

Voikkaan koskityömaan monttuun oli tullut töihin eräs kuljeksiva sällimies, jonka työhalu enempää kuin työtehokaan ei ollut läheskään paras mahdollinen. Eräänä sateisena päivänä tämä naapuri ilmestyi monttuun rusnailemaan avattu saateenvarjo päänsä päällä. Kun hänen täytyi kannattaa varjoa toisella kädellään, jäi työskentelyyn vain yksi käsi ja se ei oikein riitä, kun työvälineenä on rautakanki. Ennen pitkää ilmestyi paikalle työnjohtaja Nurminen, joka heti huomasi miehen erikoislaatuisen työskentelyn. Tämä oli jo Nurmisen mielestä liikaa irvokasta, hän huusi miehen luokseen, kysyi hänen nimensä sekä päivämäärän, jolloin tämä oli tullut työhön. Mies vastasi, että perjantai

se oli. Nurminen kirjoitti oitis lopputilin ja sanoi: "Kyllä se on ollut pimeä perjantai, kun minä olen sinut ottanut töihin".

*

Aikoinaan työskenteli Kymin selluloosatehtaalla Taavi Niveri-niminen mies, joka oli piintynyt tupakoitsija. Hän oli saanut monia varoituksia tämän helmasyntinsä harjoittamisesta kielletyillä paikoilla. Oli sanottu, että seuraa lopputili, jos hänet vielä kerrankin saadaan kiinni tällaisesta määräysten rikkomisesta.

Mutta kuinkas kävi! Selluloosatehtaan senaikainen teknillinen johtaja Wilhelm von Koskull kulki eräänä päivänä sen tehdasosaston läpi, missä Niveri työskenteli. Niverillä ei sillä hetkellä juuri ollut 'palamassa', mutta hän oli kyllä aikeissa pistää tupakaksi heti tilaisuuden tultua. Kun hän näki johtaja von Koskullin jälkeen oven sulkeutuvan, arveli hän tilanteen selvinneen ja niinpä hän heti sytyttikin savukkeeseen koettaen katkeaa sen kämmenensä sisään. Samalla hän piti silmällä ovea, josta von Koskull oli juuri mennyt, sillä hän otaksui tämän tulevan takaisin samasta ovesta.

Kävi kuitenkin niin, että von Koskull tuli takaisin toisesta ovesta, jota Niveri ei osannut pitää silmällä. Insinööri huomasi heti Taavin langenneen tupakanhimonensa uhriksi. Hän olisi ehkä julmistunut kovastikin Taaville, mutta ennen kuin hän ennätti sanoa mitään, laukaisi Niveri nokkelaälyisenä miehenä tilanteen sanomalla: "Voi veli veikkonen, sieltäkös sie tulitkii ja mie kun koko ajan kyttäsin tuot toist ovvee". Tämä Niverin sanavalmius huvitti johtajaa siinä määrin, että Taavi sai tälläkin kertaa anteeksi, ties kuinka monennen kerran. Hänen täytyi kuitenkin mennä ulos polttamaan savukkeensa.

Toimituksen tuolilta

Kansan suosio saavutetaan ja nimikuuluksi tullaan mitä moninaisimmilla tavoilla ja keinoilla. Poliitikot puhuvat ja lupaavat, urheilijoiden valttina ovat ennätystulokset ja kauneuskuningattaren tavoiteltua titteliä pyydystävät näyttelivät itseään ilta-, kansallis- ja uimapuvuissa naiskauneuden asiantuntijoiden ja uteliaan yleisön edessä. Filmi on syyttänyt nykytaivaalle toinen toistaan kirkkaamman tähden, joiden nimet tiedetään monin verroin paremmin kuin taivaan kiertolaisten. Tunnetaan filmitähien elämänvaiheet, heidän avioliittonsa ja -eronsa, ruokavalionsa ja saippuamerkkinsä, millä pitävät hiipiänsä hohtavana ja kukoistavana. Filmin rinnalla on televisiosta tullut samanlainen kuuluisuuksien tai-kuri.

Kenties kaikkein nopeimmin ja ketterämmin pääset kuuluisuuden valokehään rupeamalla vokalistiksi. Ei tee mitään, vaikka koulutodistuksessasi on laulussa välttävä arvosana. Jonakin sallimuksen määrämänä päivänä sinut keksitään, mikrofoni kymmenkertaistaa äänesi ja siinä löydetään jotakin salaperäistä ja tenhoavaa. Myrskyisät aplodit saavat sinut vakuuttuneeksi, että sinulla todella on iskelmätähden taipumuksia, niitä ei ole vain aikaisemmin huomattu. Ja kun oikein hyvin käy, niin muutaman ajan perästä olet levyluettelossa samojen kansien sisällä kuin Bach, Beethoven, Sibelius, Maria Callas ja Jussi Björling. Voitpa hetkellisesti saada voitonkin noista suurista nimistä, ainakin mitä myyntimenestykseen tulee.

Sellaista oikotietä kuulisuuteen ei ole edes poliitikolla. Hänen on väsymättä kierrettävä vaalipiirisään, pidettävä puheita, harjoitettava magnetofoninauhalle, keksittävä salajuonia vastustajiensa nujertamiseksi ja uskaltauduttava ristikuulusteluun radion mikrofoniin ääressä. Iskelmätähdelle riittää yksi ainoa aihepiiri. Hän laulaa rakkaudesta, toisinaan mollissa, toisinaan duu-

rissa, tavallisimmin ilman vibraa-toa.

Kullakin ajalla on omat suosikkinsa. Sellaiset entisajan hauskutajat kuin kuplettilaulajat ovat kuolleet melkein sukupuuttoon. Jotakin on vielä elossa, mutta heillä ei ole asiaa julkisuuden areenalle. Heidän humoristisille viisuilleen naurettaisiin — ei niiden huumorin vuoksi vaan niiden auttamattoman vanhanaikaisuuden takia. Tarinat Kaisan ja Kustin häistä, aittaromantiikasta ja reippaista tukkilaisista eivät koskettaisi nykyajan nuorisoa. Ei olisi kupletistilla apua myöskään kanteleestaan, tuohivirsuistaan eikä helapääpuukostaan. Sellainen rekvisiitta käskettäisiin heittämään romukoppaan ja koko mies huudettaisiin saman tien alas ja ulos.

Aikanaan sellaiset nimet kuin Alfred Tanner, Rafu Ramstedt, Pasi Jääskeläinen ja Tatu Pekkarinen olivat kuuluisia ja nauttivat kansan laajojen piirien suosiota. He kiersivät ympäri maata, kävivät rapakonkin takana ja menestys oli aina taattu.

Mutta vaikka kuplettilaulajien aika on mennyt, elävät yhä monet heidän lauluistaan. Tatu Pekkarisen 'Väliaikaista kaikki on vaan' osataan yhä edelleen ja tämä kaikessa viisumaisuudessaan suorastaan elämänfilosofiaa sisältävä laulu on käännetty useille kielille. Entä Pekkarisen 'Kaunis Veera': "Sätkät, sätkät, parrun pätkät, sinisellä Saimaalla seilattiin. Poijat, jätkät, pitkät, pätkät, kaunista Vee-
raa me katseltiin". Suorastaan balladinomainen tarina siniseltä Saimaalta, Prinsessa Armaadan kannelta, jossa Kaunis Veera vei jätkiltä järjen.

Tatu Pekkarinen oli saanut syntymälahjanaan vastustamattoman huumorin lahjan. Se ilmeni jo aivan pienestä lapsesta saakka. Kun poikaa rokotettiin, hän tokaisi äidilleen: "Mennään pois, setä puras". Ja kun Kuopion klassillisen lyseon yläluokkien pojat kastoivat alokkaita vesikorvossa ja kysyivät Tatulta, että mikä häntä odotti, tuli vastaukseksi: "Opin sauna". Tatun palattua voitokkaalta Amerikanmatkalta tiedusteltiin häneltä, missä dollarit olivat? "Sitä vartenhan dollarissa on kotkan kuva, että se lentää", oli vastaus.

Tatu Pekkarinen oli yhdessä asiassa samankaltainen vokalistien kanssa. Hänenkin laulutaitonsa oli kehnonlainen. Hän pahoittelikin, että hänen täytyi laulaa laulamasta päästyään ja lisäksi samalla näyttellä, vaikkei osannut kumpaakaan. Mutta silti hänen menestyksensä oli taattu. Mykkien elokuvien teatterit täyttyivät, kun Tatu esitti väliajalla kuplettejaan. Samoin katukahvilat ja kaupunkien sekä pitäjien seuratalot.

Tatu Pekkarisessa oli jotakin väärentämätöntä. Hän oli niitä harvoja armoitettuja, joiden riimityksessä murre taipuu ja tottelee nöyränä eikä keinotekoisena tehon tavoittelijana. Hänellä oli hallussaan elävä sana, hänen leppoisassa olemuksessaan oli valloittavuutta ja hänen huumorinsa raikkaasta lähteestä pulppuavaa, ilman kyynillisyyden tai kaksimielisyyden häiventäkään.

Eipä ihme, että Eino Leino nimitti häntä mestariksi ja kertoi lehtiutisissa aikovansa lähteä Tatun kanssa lausunta- ja laulukiertueelle. Ilmari Kianto kutsui häntä 'kulttuurikuplittajaksi' ja pani eräänseen romaaniinsa yhden hänen viisuistaan.

Vuosien mittaan Tatu Pekkarinen laajensi asteikkoaan. Hän alkoi seppittää kansannäytelmiä. Usein nämä aivan kuin kypsyivät hänen laulujensa pohjalta. Kauniista Veerasta tuli romanttinen näytelmä ja 'Kalle Aaltosen morsiamen' edeltäjä oli vuosikymmenien takainen laulu 'Se laiva lähti Amerikkaan'. 'Peräkylän profeetta', jota yhä näytellään ja joka on käännetty useille kielillekin, on myös kuin näytelmänä ilmennettyä kuplettia.

Taisipa Tatu Pekkarinen aikaan hämmästyttää kirjallista maailmaa, kun hän Ilmari Mäkitien nimellä voitti romaanikilpailun, jonka arvostelulautakunnan puheenjohtajana oli professori J. V. Lehtonen. Tämä romaani ei jäänyt hänen ai-noakseen.

Kupletisti Tatu Pekkarinen oli samalla herkkävaistoinen kirjailija. Ilmankos suuri osa hänen viisuitaan ei ole lakastunut. Iskelmät sen sijaan painuvat melkein poikkeuksetta unohduksen rannattomaan hautumaahan.

